

Molnár Judit – Nyilas Anna – Pribula László – Zákány Judit

Polgári eljárásjogi ismeretek

IGAZSÁGÜGYI IGAZGATÁS SZAKOS HALLGATÓK SZÁMÁRA

DEBRECENI EGYETEM, ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KAR

DEBRECEN, 2022

A tananyag elkészítését a „A Debreceni Egyetem fejlesztése a felsőfokú oktatás minőségének és hozzáférhetőségének együttes javítása érdekében” az **EFOP-3.4.3-16-2016-00021** számú projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Jelen jegyzet kizárólag a DE ÁJK képzéseiben, a számonkérésekre történő felkészülés céljából többszörözhető. A jegyzet, illetve annak bármely részlete bármilyen felhasználáshoz, így különösen, de nem kizárólagosan terjesztéséhez, többszörözéséhez, adatbázisban történő felhasználásához a kiadó és a szerzők előzetes írásbeli engedélye szükséges.

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

II. RÉSZ

Polgári eljárásjog 2. - A perorvoslatok és a különleges perek

A II. rész szerzői:

Dr. Nyilas Anna egyetemi adjunktus, PhD

Polgári eljárásjog 2.: 1., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9.

Prof. dr. Pribula László egyetemi tanár, PhD

Polgári eljárásjog 2.: 2., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16.

Tartalomjegyzék

1. A perorvoslatok fogalma, osztályozása.....	5
2. A fellebbezés (Pp. XXVII. Fejezet).....	8
3. A perújítás (Pp. XXVIII. Fejezet).....	13
4. A felülvizsgálati eljárás (Pp. XXIX. Fejezet).....	18
5. A személyi állapotot érintő perek közös szabályai (Pp. XXXI. Fejezet).....	22
6. A gondnoksági perek (Pp. XXXII. Fejezet).....	24
7. A házassági perek (Pp. XXXIII. Fejezet).....	27
8. A származási perek (Pp. XXXIV. Fejezet).....	31
8.1. Apaság bírói megállapítása.....	31
8.2. Apaság vélelmének megdöntése.....	32
9. A szülői felügyelettel kapcsolatos és kapcsolattartási perek (Pp. XXXV. Fejezet).....	34
9.1. A szülői felügyelet gyakorlásának rendezése iránt indított per.....	34
9.2. A szülői felügyelet megszüntetése és visszaállítása iránt indított per.....	35
10. Az örökbefogadás felbontása iránt indított per (Pp. XXXVI. Fejezet).....	37
11. A kiskorú gyermek tartása iránt indított per (Pp. XXXVII. Fejezet).....	38
12. A közigazgatási perek (a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény – Kp.).....	40
13. Egyes személyiségi jogok érvényesítése iránt indított perek (Pp. XXXVIII. Fejezet).....	48
13.1. A sajtó-helyreigazítási per (Pp. 495.§ - 501.§).....	48
13.2. A képmáshoz és a hangfelvételhez való jog érvényesítése iránt indított per (Pp. 502.§ - 504.§).....	52
13.3. A közösséghez tartozással összefüggő személyiségi jog érvényesítése iránt indított per („gyűlöletbeszéd-per”) (Pp. 505.§ - 507.§).....	54
14. A munkaügyi perek (Pp. XXXIX. Fejezet).....	57
15. A jegyző birtokvédelmi ügyben hozott határozatának megváltoztatása iránt indított per (Pp. XLI. Fejezet).....	61
16. Kollektív igényérvényesítéssel kapcsolatos perek (Pp. XLII. és XLIII. Fejezet).....	63
16.1. Közérdekű perek.....	64
16.2. Társult perek.....	67

1. A perorvoslatok fogalma, osztályozása

Jogorvoslat = valamely sérelmes vagy annak vélt határozat megtámadása az erre jogosult részéről azzal a céllal, hogy az arra feljogosított hatóság orvosolja a jogsérelmet.

Perorvoslat = szűkebb, csak azok a jogorvoslatok, amelyeket a perben lehet érvényesíteni. A fél vagy más személy részéről, polgári perben hozott bírósági határozat megtámadása, azon a címen, hogy azt a törvénynek nem megfelelőnek vagy magára sérelmesnek tartja, azzal a céllal, hogy a feljogosított bíróság bírálja felül, és a jogsérelmet orvosolja.

Osztályozás

Rendes: még nem jogerős határozat ellen, általánosan van helye (pl. fellebbezés, ellentmondás).

Rendkívüli: jogerős határozatok ellen, csak meghatározott feltételek esetén van helye

(pl. perújítás, felülvizsgálat)

Vegyes jellegű: jogerős és nem jogerős határozat ellen is igénybe vehető (pl. kijavítás, kiegészítés)

Fellebbviteli: a perorvoslat elbírálása során magasabb szintű bíróság jár el, mint amely a megtámadott határozatot hozta (fellebbezés, felülvizsgálat)

Nem fellebbviteli: a perorvoslat elbírálása során a megtámadott határozatot hozó bíróság jár el (ellentmondás, perújítás)

A fellebbviteli bíróság jogköre

reformatórius: teljes jogkör, ténykérdésben és jogkérdésben is megváltoztathatja a döntést

revíziós: csak jogkérdésre terjed ki, a tényállásra nem, de itt is megváltoztathatja a döntést

kasszációs: csak jogszabálysértést vizsgálhat, hatályon kívül helyez és új eljárásra utasíthat

Átszármaztató hatályú: a perorvoslatot elbíráló bíróságot a támadott határozatot meghozó bírósággal azonos jogok illetik meg, a támadott határozatot teljes körben felülbírálhatja (pl. fellebbezés).

Részlegesen átszármaztató hatályú: a perorvoslatot elbíráló bíróságot a támadott határozatot meghozó bíróság jogainak egy része illeti meg, a támadott határozatot csak a részleges jogosultságaihoz igazodóan bírálhatja felül (pl. felülvizsgálat).

Nem átszármaztató hatályú: a perorvoslatot elbíráló bíróság csak a támadott határozatot meghozó bíróság határozatának jogszerűségét vizsgálhatja, jogellenesség megállapítása esetén csak hatályon kívül helyezheti (a magyar eljárásjogban tisztán ilyen nincs)

Önálló: önállóan előterjeszhető, független a többi perorvoslattól (pl. fellebbezés)

Járvulékos: önállóan nem terjeszthető elő, jogi sorsa egy másik jogorvoslattól függ (pl. csatlakozó fellebbezés)

Kijavítás, kiegészítés, kiigazítás (Pp. 352.§ -356.§)

A határozat hibáinak saját hatáskörben való korrigálására alkalmas perorvoslatok.

Ha a határozat névcserét, hibás névírást, szám- vagy számítási hibát, illetve más hasonló elírást tartalmaz, a bíróság azt kérelemre vagy hivatalból bármikor kijavíthatja. A bíróság a feleket a kijavítás tárgyában szükség esetén meghallgatja. Ha a fél a meghallgatásra kitűzött határnapot vagy megállapított határidőt elmulasztja, az a határozathozatalt nem gátolja és a mulasztás miatt igazolásnak nincs helye. A kijavító határozatot a kijavított határozatra és lehetőleg annak kiadmányaira is fel kell jegyezni. A kijavító határozattal egyidejűleg a kijavítást feltüntető határozatkiadmányt is kézbesíteni kell.

A kijavítás tárgyában hozott határozat ellen külön fellebbezésnek van helye, ha a bíróság

az önálló fellebbezéssel támadható határozat rendelkező részét javítja ki,
vagy

a határozat rendelkező részének kijavítása iránt előterjesztett kérelmet utasítja el.

A kijavítás iránt előterjesztett kérelemnek nincs halasztó hatálya a határozat elleni fellebbezés előterjesztésére, illetve a határozat végrehajtására.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság határozatát a fellebbezést érdemben elbíráló határozatában is kijavíthatja.

Ha fellebbezéssel nem támadható, illetve felülvizsgálatból kizárt ítélet indokolása homályos vagy ellentmondásos, a bíróság azt a fél kérelmére kiigazíthatja. A kérelem az ítélet közlésétől számított tizenöt napon belül terjeszthető elő. A kiigazítás iránt határozott kérelmet kell előterjeszteni, és abban meg kell jelölni, hogy a kiigazításnak milyen okból és mennyiben van helye. A bíróság visszautasítja a kiigazítás iránti kérelmet, ha az elkésett vagy olyan határozat ellen irányul, amely vonatkozásában nincs helye kiigazításnak.

A bíróság az ítéletet kérelemre kiegészítheti, ha abban nem határozott valamely kereseti kérelemről vagy annak valamely része felől, továbbá - habár annak helye lett volna - a perköltség viseléséről vagy az ítélet előzetes végrehajthatósága felől. Ha a bíróság az ítéletben nem rendelkezett olyan kérdésről, amelyről a rendelkezés jogszabály értelmében hivatalból kötelező, a mulasztást a hiányosság észlelését követően haladéktalanul pótolja.

A kiegészítés iránti kérelem az ítélet közlésétől számított tizenöt nap alatt terjeszthető elő. A kiegészítés iránt határozott kérelmet kell előterjeszteni, és abban meg kell jelölni, hogy a kiegészítésnek milyen okból és mennyiben van helye. A kérelemnek az ítélet elleni fellebbezés beadására és az ítélet végrehajtására nincs halasztó hatálya, a bíróság azonban az ítélet végrehajtását a kiegészítési kérelem elintézéséig hivatalból is felfüggesztheti.

A bíróság visszautasítja a kiegészítés iránti kérelmet, ha az elkésett vagy az ítéletnek olyan részére irányul, amely vonatkozásában nincs helye kiegészítésnek. A kiegészítés iránti kérelem visszautasítása tárgyában hozott végzés ellen külön fellebbezésnek van helye.

A bíróság az ítélet kiegészítéséről tárgyalás alapján határoz, kivéve, ha a kiegészítés iránti kérelmet visszautasítja, a tárgyaláson kívüli elbíráláshoz valamennyi fél hozzájárult, a fél az ítélet kiegészítését nem a kereseti kérelem vagy annak valamely része vonatkozásában kéri, vagy a bíróság a tárgyaláson kívül hozott ítéletet egészíti ki vagy a kérelem erre irányul.

Ha az ítélet kiegészítésének van helye, a bíróság kiegészítő ítéletet hoz, a kérelmet ellenkező esetben végzéssel elutasítja. A végzés ellen külön fellebbezésnek van helye. Az ítélet jogerőre emelkedésétől számított öt év elteltével nincs helye kiegészítésnek.

A 355. § rendelkezései a bírósági meghagyás kiegészítésére is irányadók azzal, hogy a bíróság kiegészítés esetén kiegészítő bírósági meghagyást bocsát ki, a felek meghallgatását pedig mellőzi. A 355. § rendelkezései a végzés kiegészítésére is irányadók, azzal, hogy a bíróság kiegészítés esetén is végzéssel határoz, a felek meghallgatását pedig mellőzheti.

2. A fellebbezés (Pp. XXVII. Fejezet)

Jellemzése

A fellebbezés rendes, fellebbviteli és átszármatató hatályú jogorvoslat. *Rendes* jogorvoslat azért, mert a még jogerőre nem emelkedett – elsőfokú – határozatokkal szemben vehető igénybe; *fellebbviteli*, mert a fellebbezést a támadott határozatot meghozó bíróságtól magasabb szintű bíróság bírálja el; *átszármatató* hatályú, mert a másodfokú bíróságot az elsőfokú bírósággalazonos jogok illetik meg, és az elsőfokú bíróság által megállapított tényálláshoz nincs kötve, a támadott határozatot teljes körben felülbíráhatja.

Fellebbezéssel támadható határozatok

Az elsőfokú *ítéletekkel* szemben – a választottbíróság ítéletének érvénytelenítése iránti perekben hozott ítéletek kivételével – fellebbezésnek van helye.

Az elsőfokú *végzésekkel* szemben főszabály szerint nincs helye fellebbezésnek. Kivételesen akkor támadható az elsőfokú végzés fellebbezéssel, ha az adott végzést szabályozó jogszabályi rendelkezés a fellebbezés megengedettségét kifejezetten kimondja (fellebbezhető végzés pl.: az eljárást megszüntető végzés, az áttételt elrendelő végzés, a félbeszakadást megállapító végzés, a pénzbírságban marasztaló végzés).

Fellebbezéssel támadható ezen felül *a másodfokú eljárásban hozott olyan végzés, amellyel szemben az elsőfokú eljárás szabályai szerint fellebbezésnek lenne helye*, továbbá a másodfokú eljárásban hozott, *a fellebbezést visszautasító végzés*. A másodfokú eljárásban hozott végzések tehát csak akkor támadhatók fellebbezéssel, hogy ha azt az elsőfokú bíróság hozta volna meg, akkor az elsőfokú eljárás szabályai szerint is lenne helye ellene fellebbezésnek.

A fellebbezés előterjesztése

A fellebbezést a fél, a beavatkozó, az ügyész, valamint az, akire a határozat rendelkezést tartalmaz, a határozat közlésétől számított *15 napon belül* nyújthatja be az elsőfokon eljáró bírósághoz.

A fellebbezésnek *tartalmaznia kell* a fellebbezéssel támadott ítélet számát, valamint az ítéletnek a fellebbezéssel támadott rendelkezését vagy részét; határozott kérelmet arra, hogy az elsőfokú ítélet kifogásolt rendelkezését vagy részét a másodfokú bíróság mennyiben és milyen okból változtassa meg vagy helyezze hatályon kívül; továbbá a hivatkozott anyagi vagy eljárási jogszabálysértést (kivéve, ha a felülbírálati jogkör gyakorlásának nem feltétele a jogszabálysértés).

A fellebbezés elbírálása – főszabály szerint – nem terjedhet ki olyan kérdésekre, amelyeket a felek nem érintettek. A másodfokú bíróság úgynevezett *felülbírálati jogköre* a jogszabálysértő döntések vizsgálatának és minősítésének joga. *Két típusú felülbírálat* létezik: egyrészt az *eljárásjogi felülbírálat*, ami azt jelenti, hogy a másodfokú bíróság felülbíráhatja az elsőfokú bíróság eljárásának szabályszerűségét; másrészt az *anyagi jogi felülbírálat*, ami azt jelenti, hogy a másodfokú bíróság megvizsgálja, hogy az elsőfokú ítélet megfelelt-e az anyagi

jognak. *Nem minősítheti* az elsőfokú bíróság határozatát, eljárását olyan okból *jogszabálysértőnek*, amelyre sem a fellebbező fél, sem ellenfele *nem hivatkozta*. Kivételesen a másodfokú bíróság felülbírálati jogköre hivatalból terjed ki a kötelező hatályon kívül helyezési okokra – ezek: ha az eljárás megszüntetésének valamely oka fennáll, ha az elsőfokú bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva, ha az ítélet hozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben kizáró ok állt fenn, valamint ha az ítélet olyan orvosolhatatlan formai hiányosságban szenved, amely miatt érdemi felülbírálatra alkalmatlan.

A másodfokú eljárásban már főszabály szerint *nem lehet új tényeket* előadni, *új bizonyítékokra* hivatkozni – a kivételek közé tartozik ha a tény a fél önhibáján kívüli okból az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően jutott a tudomására vagy következett be, és a fél ezeket a tényeket kívánja bizonyítani.

A fellebbezés vizsgálata és felterjesztése (Pp. 366.§ - 367.§)

A fellebbezés benyújtását követően először az *elsőfokú bíróságnak* kell megvizsgálnia, hogy a benyújtott fellebbezés a törvényi követelményeknek megfelel-e. Amennyiben a fellebbezés elkésett, vagy olyan határozat ellen irányul, amely ellen a fellebbező nem élhet fellebbezéssel, a fellebbezést *visszautasítja*; ha a fellebbezés nem felel meg a jogszabályi tartalmikövetelményeknek, rövid határidő kitűzésével, a hiányok megjelölésével, és azzal a figyelmeztetéssel, hogy a fellebbezés ismételt hiányos benyújtása esetén azt vissza fogja utasítani, a fellebbezést előterjesztő felet a *hiányok pótlására* hívja fel; míg egyéb esetekben a fellebbezés *felterjesztése* felőlintézkedik.

Az iratok felterjesztését követően a másodfokú bíróság azt vizsgálja meg, hogy a fellebbezést hiánytalanul előterjesztették-e. Ennek során mindazokat az intézkedéseket megteheti, amelyeket az elsőfokú bíróság *elmulasztott*: Így a fellebbező felet felhívhatja a hiányok pótlására, továbbá a fellebbezést vissza is utasíthatja.

A fellebbezés tárgyaláson/tárgyaláson kívüli elbírálása (Pp. 376.§ - 378.§)

Ezután hoz döntést a másodfokú bíróság az *ügy tárgyaláson kívüli* elbírálásáról vagy a *tárgyalás* kitűzéséről. A fellebbezést *elsődlegesen tárgyaláson kívül* kell elbírálni, a tárgyaláson elbírálásnak csak a jogszabályban meghatározott feltételek mellett van helye.

Tárgyalás tartására három esetben kerül sor. *Egyrészt* a fellebbezést tárgyaláson kell elbírálni akkor, ha *bármelyik fél kéri* a tárgyalás megtartását (kivéve ha az ítéletet kötelezően hatályon kívül kell helyezni; vagy ha a fellebbezés nem az ítélet főtárgyára, hanem a járulékos kérdésekre irányult). *Másrészt* akkor kell tárgyalást kitűzni, ha a másodfokú bíróság bármilyen okból *bizonyítási eljárást* kíván lefolytatni. *Harmadrészt* tárgyalásra kerül sor akkor, ha a másodfokú bíróság *megítélése szerint* az ügy ténybeli és jogi megítélése, bonyolultsága, a fellebbezésben foglaltak alapján tárgyalás tartása indokolt.

A tárgyaláson kívüli elbírálás esetén a másodfokú bíróság a fellebbezést megküldi az ellenfélnek, aki arra 15 napon belül fellebbezési ellenkérelmet, illetve csatlakozó fellebbezést terjeszthet elő; ezt a másodfokú tanács elnökehaladéktalanul közli a fellebbező féllel, aki 15 napon belül írásban teheti meg észrevételeit, illetve nyújthatja be csatlakozó fellebbezési ellenkérelmét. Ezt követően a másodfokú bíróság határozatát bármikor meghozhatja.

A tárgyaláson elbírálás esetén a tárgyalás kitűzésével egyidejűleg küldi meg a másodfokú bíróság a fellebbező fél ellenfele részére a fellebbezést, ezzel egyidejűleg hívja fel a fellebbezési ellenkérelem vagy a csatlakozó fellebbezés 15 napon belüli előterjesztésének a lehetőségére. Ha a másodfokú bíróság tárgyalást tart, azon a felek részvétele nem kötelező; a tárgyalás elmulasztásának nincs jogkövetkezménye. A másodfokú bíróság három hivatásos bíróból álló tanácsban ítélezik.

A tárgyalás kitűzése esetén utóbb a tárgyaláson kívüli elbírálásra áttérni nem lehet.

Válasz a fellebbezésre (Pp. 372.§)

A tárgyalás kitűzésével – vagy tárgyaláson kívüli elintézésről tájékoztatással – egyidejűleg küldi meg a másodfokú bíróság a fellebbező fél ellenfele részére a fellebbezést, és ezzel együtt hívja fel a fellebbezési ellenkérelem vagy a csatlakozó fellebbezés előterjesztésének a lehetőségére.

A fellebbezési ellenkérelem és a csatlakozó fellebbezés a fellebbező fél ellenfele által a fellebbezésre adott válasz.

A *fellebbezési ellenkérelem* tartalma szerint a támadott határozat részben vagy egészében való helybenhagyására irányul, annak előadásával a fellebbező fél ellenfele nem kívánja a támadott határozat megváltoztatását. Az ellenkérelem nem irányul az elsőfokú ítélet ellen, hanem vitatja a fellebbezésben foglaltakat, azt kéri, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezésben foglaltaknak ne adjon helyt. A fellebbezés kézbesítésétől számított 15 napon belül lehet előterjeszteni a másodfokú bíróságnál; a határidő indokolt kérelemre kivételesen, legfeljebb 15 nappal meghosszabbítható. A fellebbezési ellenkérelem előterjesztése nem illetékköteles.

A *csatlakozó fellebbezés* tartalma szerint a fellebbezéssel támadott határozatnak az ellenfele terhére történő megváltoztatására irányul, a fellebbezéssel ellentétes célból. A járulékos jellegén túl ugyanazok a tartalmi követelményei, mint a fellebbezésnek. Korlátja, hogy a csatlakozó fellebbezéssel az ítéletnek csak az a része támadható, amelyet a fellebbezés érint; ha pedig a fellebbezés kizárólag az ítélet hatályon kívül helyezésére irányul, a csatlakozó fellebbezésben is csak az ítélet hatályon kívül helyezése kérhető. A csatlakozó fellebbezés előterjesztése ugyancsak határidőhöz kötött, annak benyújtására a fellebbezés kézbesítésétől számított 15 napon belül van lehetőség: a határidő nem hosszabbítható meg. A csatlakozó fellebbezés illetékköteles beadvány.

Mind a fellebbezési ellenkérelem, mind a csatlakozó fellebbezés járulékos jellegű, osztja a fellebbezés jogi sorsát – ezért, ha a fellebbezést

visszautasították vagy a fellebbező fél azt visszavonta, a fellebbezési ellenkérelem illetve a csatlakozó fellebbezés is hatályát veszti.

Másodfokú határozatok (Pp. 379.§ - 387.§)

Amennyiben a fellebbezéssel támadott ítélet *érdemi felülbírálatra alkalmatlan*, úgy azt a másodfokú bíróság végzéssel hatályon kívül helyezi. Erre a következő esetekben kerül sor:

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet *kötelezően hatályon kívül helyezi* és az *eljárást megszünteti* akkor, ha akár az első-, akár a másodfokú eljárásban merültfel eljárás megszüntetési ok (például a felperes meghal, és a perbe vitt jog nem örökölhető). Nem helyezhető az ítélet hatályon kívül, ha az az eljárás megszüntetésének alapjául szolgáló hiány pótolható vagy az eljárás jóváhagyásával orvosolható.

Kötelező az elsőfokú ítélet *hatályon kívül helyezése* és az *elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása* az elsőfokú eljárás szabályainak a legsúlyosabb megsértései miatt. A Pp. három ilyen okot sorol fel: ha az elsőfokú bíróság *nem volt szabályszerűen megalakítva*; ha az ítélet meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben törvény értelmében *kizáró ok áll fenn*, vagy ha az ítélet olyan *orvosolhatatlan formai hiányosságban* szenved, amely miatt érdemi felülbírálatra alkalmatlan. Ezekben az esetekben tehát a másodfokú nem mérlegelheti, hogy hatályon kívül helyezi-e vagy sem az elsőfokú bíróság ítéletét. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel *hatályon kívülhelyezheti*, és az elsőfokú bíróságot *új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja*, ha azért szükséges az elsőfokú eljárás megisméltése vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás *lényeges szabályainak megsértése* az ügy *érdemi eldöntésére kihatott*, és annak *orvoslása* a másodfokú eljárásban *nem lehetséges vagy nem észszerű*. Ilyenkor tehát a másodfokú bíróság *mérlegelési jogkörébe tartozik* annak a megítélése, hogy – a törvényi feltételek teljesülése esetén – az elsőfokú eljárási hibák következményeképpen indokolt-e az ítélet hatályon kívül helyezése.

Amennyiben a fellebbezéssel támadott ítélet érdemi *felülbírálatra alkalmas*, a másodfokú bíróság az ügy érdemére vonatkozó ítéletet hoz. Ha az elsőfokú bíróság ítélete érdemben helyes, az ítéletet *helybenhagyja*. Amennyiben az érdemi döntéssel részben vagy egészben nem ért egyet, az érdemi felülbírálat folytán az elsőfokú ítéletet egészében *megváltoztatja*, vagy részben változtatja meg és egyebekben helybenhagyja. Lehetőség van arra is, hogy a másodfokú bíróság a felülbírálat eredményeképpen *részítéletet* vagy *közbenső ítéletet* hozzon.

Fellebbezés végzés ellen (Pp. 389.§ - 391.§)

A végzés elleni fellebbezésre az ítélet elleni fellebbezés szabályait kell alkalmazni, néhány kivétellel: így csatlakozó fellebbezés előterjesztésének nincs helye; a fellebbezésre észrevétel adására, a fellebbezési ellenkérelem előterjesztésére nem a másodfokú bíróság, hanem az iratok felterjesztése előtt

az elsőfokú bíróság hívja fel a fellebbező fél ellenfelét; az elsőfokú végzés felülbírálata tárgyában a másodfokú bíróság minden esetben végzéssel dönt.

Feladat:

Uzsora Péter felperes és Adós Pál alperes között per volt folyamatban. A felperes előadta, hogy 8 millió Ft összeget kölcsön adott az alperes részére, kérte annak visszafizetésére kötelezni az alperest. Becsatolta az írásba foglalt kölcsönszerződést. Az alperes érdemi ellenkérelme előadására készült, mely szerint az okirattal szemben valójában 3 millió Ft összeg került átadásra, amelyet hiánytalanul, három tanú jelenlétében vissza is fizetett. Alkalmatlan Zebulon bíró azonban anélkül, hogy az alperest meghallgatta volna, figyelmeztetés nélkül a tárgyalást berekesztette, és ítéletében a kereseti kérelem szerint kötelezte az alperest.

Írjon fellebbezést az alperes nevében!

3. A perújítás (Pp. XXVIII. Fejezet)

Jellemzése

Jogerős bírósági ítélet megtámadására használható olyan rendkívüli perorvoslat, amelyet általában ténybeli természetű okok alapján lehet igénybe venni.

Nem fellebbviteli perorvoslat, a perben eljáró elsőfokú bíróságnál kell benyújtani, és ő bírálja el. Tárgya jogerős ítélet és ítélet hatályú határozat lehet.

A perújítás alapja (Pp. 393.§)

Novum

Ha a fél olyan tényre vagy bizonyítékra, illetve olyan jogerős bírói vagy más hatósági határozatra hivatkozik, amelyet a bíróság a perben nem bíralt el, feltéve, hogy:

az elbírálás esetén – *elvileg* – reá kedvezőbb határozatot eredményezhetett volna;

a ténynek már a megtámadott ítélet hozatalakor fenn kell állnia (új tény új keresettel érvényesíthető);

mindegy, hogy az el nem bíralt tényre a fél hivatkozott vagy nem, de a bíróság figyelmen kívül hagyta.

A felek bármelyike csak akkor élhet új tényre, bizonyítékra vagy határozatra alapított perújítással, ha az ott említett tényt, bizonyítékot vagy határozatot a korábbi eljárás során hibáján kívül nem érvényesíthette.

Fontos megjegyezni, hogy tisztán jogkérdésben, például eltérő jogi álláspontra hivatkozással nincs helye perújításnak. Jogerős ítélet alapjául szolgáló jogszabály megváltoztatása sem nyújt perújításra alapot.

Crimen

Ha a fél az ítélet hozatalában részt vett bírónak, az ellenfélnek vagy másnak bűncselekménye miatt a törvény ellenére lett pervesztes. Feltételei:

a bűncselekmény a perrel kapcsolatos;

a fél a törvény ellenére lett pervesztes;

ha a perújítás okaként megjelölt bűncselekmény elkövetését jogerős bírói ítélet megállapította, vagy ilyen ítélet hozatalát nem a bizonyítékok hiánya, hanem más ok (pl. elévülés, kegyelem) zárta ki.

Az EJEB ítélete

A kérelmező az Emberi Jogok Európai Bíróságának saját ügyében hozott ítéletére hivatkozik, ahol a jogsértést megállapították, de elégtételt nem kapott, vagy a sérelem kártalanítással nem orvosolható. A kérelmet ez esetben az EJEB ítéletének átvételétől számított 60 napon belül kell benyújtani.

Resiudicata

Ha a perben hozott ítéletet megelőzően ugyanarra a jogra nézve már korábban jogerős ítéletet hoztak.

Ezt a perben a keresetlevél visszautasítása vagy az eljárás megszüntetése útján lehet kiküszöbölni. Azonban, ha ez nem történik meg, perújítás útján hatályon kívül helyezhető a két jogerős ítélet közül az utóbb hozott ítélet (vagy azzal azonos hatályú határozat).

A hirdetményi kézbesítés szabályainak megsértése

Erre hivatkozással csak az a fél élhet perújítással, akinek az iratot hirdetmény útján kézbesítették, és kizárólag akkor, ha a törvényben meghatározott jogkövetkezményeket a bíróság az elsőfokú eljárásban vagy egyéb perorvoslatban a fél hibáján kívül álló okból nem mondhatta ki, és a fél a hirdetményi kézbesítést követő eljárást nem hagyta jóvá.

Alkotmányjogi panasz sikere esetén a sérelem orvoslása eredményeképpen

Ha az Alkotmánybíróság anyagi jogszabályt vagy rendelkezést semmisített meg, és az ügyben kizárólag per (vagy nemperes eljárás) volt folyamatban, a Kúria nemperes eljárás keretében értesíti a panasz indítványozóját, hogy harminc napon belül perújítási kérelmet terjeszthet elő a perben eljárt elsőfokú bíróságnál.

Perújítással támadható határozatok

Azokkal a határozatokkal szemben terjeszthető elő, amelyekhez anyagi jogerő fűződik: ezek az *ítélet* és az *ítélet hatályú más határozatok* (a bíróság jogerős végzésével jóváhagyott egyezség, a közjegyző által a hagyatéki eljárásban a felek között létrejött és jóváhagyott egyezség, az ellentmondással nem támadott bírósági meghagyás, ellentmondással nem támadott fizetési meghagyás). A jogerős ítélet ellen attól függetlenül van helye perújításnak, hogy a fél kimerítette-e a fellebbezési jogát, így nem kizáró ok, ha a támadott ítélet első fokon jogerőre emelkedett.

Egyes jogerős ítéletek ellen azonban *nem vagy részben megengedett a perújítás*, ide tartoznak: a lakás kiürítése iránti kérelemnek helyt adó ítélet; a lakásbérlet felmondásának érvényességét megállapító ítélet; a végrehajtási igényperben a per fő tárgya tekintetében hozott ítélet; a sajtó-helyreigazítási perben hozott ítélet; a házasságot érvénytelenítő vagy felbontó ítélet ellen az érvénytelenítés és a felbontás tekintetében hozott ítélet; valamint az apaság vélelmét megdőntő ítélet az apaság vélelmét megdőntő részében, ha az apaság vélelmének megdőntését követően a gyermeket valamely személy teljes hatályú apai elismeréssel a magáénak ismerte el, vagy az apaságot jogerős bírói ítélet állapította meg.

A perújításra jogosultak

fél

ügyész: nem feltétel, hogy az alapperben részt vegyen
beavatkozó

egyéb érdekelt személy: önálló perújítási jog, de csak az adott jogerős ítélet rájuk vonatkozó része ellen

A perújítás határideje (Pp. 395.§)

szubjektív határidő

a perújítási kérelem előterjesztésének határideje *6 hónap*; ezt a határidőt a megtámadott ítélet jogerőre emelkedésétől, ha pedig a perújítás okáról a fél csak később szerzett tudomást, vagy csak később jutott abba a helyzetbe, hogy perújítással élhessen, ettől az időponttól kell számítani

a tudomásszerzés időpontját elegendő valószínűvé tenni.

objektív határidő

az ítélet jogerőre emelkedésétől számított *5 év* elteltével perújításnak helye nincs

e határidő elmulasztása miatt igazolással élni nem lehet.

Nem a fenti határidőket kell alkalmazni az alkotmányjogi panasz alapján előterjeszhető perújítási kérelem esetén. Ebben az esetben a perújítási kérelmet a fél a Kúria határozatának a kézhezvételétől számított *30 napon belül* nyújthatja be.

A perújítási kérelem benyújtása (Pp. 397.§)

A kérelmet a perben eljáró elsőfokú bíróságnál kell írásban benyújtani. Meg kell jelölni azt az ítéletet, amely ellen a perújítás irányul, és azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja. Meg kell jelölni a perújítás alapjául szolgáló tényeket és azok bizonyítékait, az erre vonatkozó okiratokat csatolni kell. Ha 6 hónap eltelte után terjesztik elő, ennek okait elő kell adni.

A perújítási kérelem elbírálása

Az alapperben eljáró elsőfokú bíróság kizárólagos illetékességgel rendelkezik. A perújítás során nem járhat el az a bíró, aki a perújítással megtámadott ítélet meghozatalában részt vett.

A bíróság a kérelmet haladéktalanul megküldi a feleknek és a megtámadott ítélet ellen fellebbezésre jogosult egyéb érdekeltnek azzal a felhívással, hogy arra a kézbesítéstől számított *15 napon belül* írásban észrevételeket terjeszhetnek elő.

1/ Visszautasítás (Pp. 399.§)

Ha a perújítási kérelmet a megtámadott ítélet jogerőre emelkedésétől számított *öt év* elteltével vagy olyan határozattal szemben terjesztették elő, amely ellen nincs helye perújításnak, a bíróság azt tárgyalás kitűzése nélkül visszautasítja; e végzés ellen külön fellebbezésnek van helye.

A bíróság - ha a hiánypótlás törvényi feltételei fennállnak - rövid határidő tűzésével elrendelheti a perújítási kérelem hiányainak pótlását. Ha a perújítási kérelem előterjesztője a perújítási kérelem hiányait a bíróság felhívása ellenére a megszabott határidőn belül nem pótolja, a bíróság a perújítási kérelmet tárgyaláson kívül visszautasítja. A bíróság végzése ellen külön fellebbezésnek van helye.

2/ A perújítás feltételeinek vizsgálata (Pp. 400.§)

A bíróság hivatalból vizsgálja, hogy a perújításnak a Pp. 393-395. §-ban meghatározott előfeltételei fennállnak-e. A megengedhetőség körében a 393. § a)

pontjával kapcsolatban azt kell elbírálni, hogy a perújító fél által a perújítás alapjául felhozottak valóságuk bizonyítása esetén alkalmasak lehetnek-e arra, hogy a bíróság a perújító félre kedvezőbb határozatot hozzon.

A Pp. 396. § alapján előterjesztett perújítási kérelem esetén a perújítás törvény erejénél fogva megengedett, arról a bíróságnak külön határozatot hoznia nem kell.

A bíróság a perújítás megengedhetőségéről tárgyaláson kívül is határozhat, amennyiben az ügy valamennyi körülményét mérlegelve a perújítási perfelvételi tárgyalás megtartását szükségtelennek tartja. A bíróságnak a megengedhetőség tárgyában hozott végzése ellen külön fellebbezésnek van helye. A bíróság az eljárást a végzés jogerőre emelkedése után a perújítási perfelvételi tárgyalás kitűzésével folytatja.

Ha a bíróság tárgyaláson kívül nem döntött a perújítás megengedhetőségéről, perújítási perfelvételi tárgyalást tart. A perújítási perfelvételi tárgyaláson az alapperben eljáró peres felek, valamint a perújítást kérelmező - ha a perújítási kérelmet nem a peres felek terjesztették elő - megjelenése kötelező. Ha a perújítási kérelem előterjesztője a tárgyalást elmulasztja, a bíróság a perújítási kérelmet visszautasítja; e végzés ellen külön fellebbezésnek van helye.

A perújítási perfelvételi tárgyaláson a bíróság először a perújítás megengedhetőségének kérdésében határoz. A bíróságnak a megengedhetőség tárgyában hozott végzése ellen külön fellebbezésnek van helye. A perújítási perfelvételi tárgyalást folytatni, illetve perújítási érdemi tárgyalást tartani csak a bíróság végzésének jogerőre emelkedése után lehet.

Ha a bíróság megengedte a perújítást, folytatja a perújítási perfelvételi tárgyalást. Amennyiben az ügy körülményei megengedik, a perfelvételt lezáró végzés meghozatala után nyomban perújítási érdemi tárgyalást tarthat. Ha a bíróság nem tart azonnal perújítási érdemi tárgyalást, a perújítási perfelvétel lezárása után határnapot tűz ki a perújítási érdemi tárgyalásra.

3/ A perújítás érdemi tárgyalásának eredményeként hozható határozatok (Pp. 404.§)

A perújítás megengedése esetében a pert a kérelem korlátai között újból kell tárgyalni. A keresetváltóztatásra a másodfokú eljárás szabályait kell alkalmazni. A kérelmet vissza lehet vonni – ezt úgy tekintik, mint a keresettől való elállás, végzéssel megszüntetik az eljárást.

A bíróság a per újbóli tárgyalásának eredményéhez képest:

a perújítási kérelemmel megtámadott ítéletet hatályában fenntartja (ítélet), illetve annak egészben vagy részben történő hatályon kívül helyezése mellett a jogszabályoknak megfelelő új határozatot hoz (ítélet), vagy eljárást megszüntető végzést hoz, ha a bíróság olyan körülményt észlel, amelynek következtében a per további folytatásának és érdemi határozattal történő befejezésének nem lehet helye, vagy a kérelem visszavonása esetén az eljárást megszünteti.

Feladat:

A felperes keresetében a számára kedvezőtlen adóhatósági határozat hatályon kívül helyezését kérte. A bíróság 2019. február 9-én kelt ítéletével elutasította a keresetet.

A perújító felperes perújítási kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését a Kúria 2020. évi április hó 24. napján a Magyar Közlönyben közzétett jogegységi határozatára alapítottnan kérte azzal, hogy a jogegységi határozat más jogi érvelést tartalmaz, mint a bíróság ítélete. Eszerint a jogerős ítélet sérti a szerződési szabadság elvét, a felperes által kötött szerződéseket törvénysértően minősítette.

Bíróként határozzon a perújítás megengedhetősége tárgyában!

4. A felülvizsgálati eljárás (Pp. XXIX. Fejezet)

Jellemzői

jogszabálysértésre alapítható, rendkívüli perorvoslat;
a Kúria kasszációs vagy reformatórius jogkörben eljárva orvosolja a jogsérelmet;

részleges átszármasztató hatályú;

feltétel: rendes perorvoslati eljárás kimerítése (csak jogerős bírósági határozattal szemben vehető igénybe), az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre vagy a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással.

A felülvizsgálati kérelem tárgya (Pp. 406.§)

Felülvizsgálatnak van helye a jogerős ítélet vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés, a keresetlevelet a 176. § (1) bekezdés *a)-i)* pontja és a 176. § (2) bekezdés *b)-c)* pontja alapján visszautasító és az eljárást a 240. § (1) bekezdés *a)-c)* és *f)* pontja alapján megszüntető jogerős végzések ellen.

Vannak azonban bizonyos tilalmak, még akkor is, ha a fenti határozatok ellen irányul a felülvizsgálat.

A jogorvoslati tilalom szerint kizárt a felülvizsgálat, ha a fél nem merítette ki a fellebbezése jogát. Ha a fél a fellebbezési jogával nem élt és a másik fél fellebbezése alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helyben hagyta - a fellebbezéssel nem élő fél felülvizsgálattal sem élhet.

A főtárgyi tilalom szerint nem terjeszthető elő felülvizsgálati kérelem a jogerős határozatnak csupán a kamatfizetésre, a perköltségre, a teljesítési határidőre, a részletfizetésre vonatkozó rendelkezései vagy csupán az indokolása ellen – abban az esetben sem, ha már a fellebbezés is kizárólag ezen rendelkezések ellen irányult.

Az abszolút tilalom alapján részben a Pp., részben más törvényi rendelkezések egyes jogerős ítéletek ellen nem vagy részben *nem engedik meg a felülvizsgálatot* azon az alapon, hogy a per tárgyát képező jogvita nem indokolja az anyagi jogerő utóbbi, jogszabálysértésre hivatkozással történő vitatását. Nem terjeszthető elő felülvizsgálat – többek között – a *házasságot érvénytelenítő* vagy *felbontó* ítélet ellen az érvénytelenítés vagy a felbontás kérdésében; az *apaság vélelmét megdőntő* ítélet ellen – az apaság vélelmét megdőntő részében –, ha az apaság vélelmének megdőntését követően a gyermeket valamely személy teljes hatályú apai elismeréssel a magáénak ismerte el, vagy az apaságot jogerős bírói ítélet állapította meg; a jegyző birtokvédelmi határozatának megváltoztatása iránti *perben* hozott ítélet.

Az általánosrelatív tilalom alapján nincs helye felülvizsgálatnak akkor, ha a másodfokú bíróság helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét például a *szomszédjogok* megsértéséből eredő, a *birtokvédelmi*, a *szülői felügyelet* gyakorlásának rendezése, megváltoztatása iránti perekben.

Az értékhatár-tilalom értelmében nincs helye felülvizsgálatnak azokban a vagyoni jogi ügyekben, melyekben a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték a 5 millió forintot nem haladja meg. (Ez alól azonban alkivételként értékhatártól

függetlenül megengedett a felülvizsgálat a közhatalom gyakorlásával okozott kár megtérítése iránti perben és tartás, élelmezés, járadék iránti perben.)
A vagyonjogirelatív tilalom szerintnem áll rendelkezésre a felülvizsgálat joga a vagyonjogi perben, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indokolásra utalással hagyta helyben.
Végül nincs helye a Kúria saját határozataival szemben, illetve, ha külön törvény kizárja a felülvizsgálatot.

A felülvizsgálat kivételes engedélyezése (Pp.409.§)

A Kúria a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha azaz *értékhatár-tilalom*vagy a *vagyonjogirelatív tilalom* miatt kizárt lenne, de az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata

- a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása,
- a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége,
- a másodfokú bíróság erről való döntése hiányában, az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége, vagy
- a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltérő ítéleti rendelkezés miatt indokolt.

Az engedélyezése iránti kérelmet a fél az elsőfokú bíróságnál, az ítélet közlésétől számított 45 napon belül terjesztheti elő. A Kúria 3 tagú tanácsban, tárgyaláson kívül határoz a felülvizsgálat engedélyezéséről vagy annak megtagadásáról.

Határideje (Pp. 412.§)

A felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál az ítélet közlésétől számított *45 napon belül* kell benyújtani. A határidő elmulasztása esetén igazolásnak van helye.

Azonban az elmulasztott határidő utolsó napjától számított 30 nap elteltével igazolásnak akkor sincs helye, ha a mulasztás csak később jutott a fél tudomására, vagy az akadály csak később szűnt meg. A 30 napon belüli igazolási kérelmet a Kúria bírálja el.

Az előterjesztésre jogosultak

a fél

a beavatkozó, valamint

az, akire a határozat rendelkezést tartalmaz (a rendelkezés reá vonatkozó része ellen)

ügyész: csak ha részt vett az alapeljárásban

A felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál kell benyújtani. Az elsőfokú határozatot hozó bíróság azt az ügy irataival együtt haladéktalanul felterjeszti a Kúriához, és értesíti az ellenérdekű felet, valamint - a felülvizsgálati kérelem megküldésével - a jogerős határozatot hozó bíróságot az eljárás megindításáról.

Tartalma (Pp. 413.§)

A felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni:

- a felülvizsgálni kívánt ítélet számát,
- a jogszabálysértés pontos megnevezésével, a jogszabályhely megjelölésével azt az eljárási, illetve anyagi jogi szabálysértést, amely kihatott az ügy érdemi eldöntésére, valamint annak indokait, hogy a fél az új határozat hozatalát vagy a határozat hatályon kívül helyezését milyen okból kívánja,
- a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozás esetén a Kúria közzétett határozatát és annak azt a részét, amelytől a felülvizsgálattal támadott ítéleti rendelkezés jogkérdésben eltér,
- a Kúria döntésére vonatkozó határozott kérelmet, hogy a kérelmező milyen tartalmú döntés meghozatalát kívánja, és
- a végrehajthatóság felfüggesztése iránti kérelmet tartalmazó felülvizsgálati kérelem esetén a végrehajtásra vonatkozó adatokat.

A felülvizsgálati kérelemben nincs helye kereset- és ellenkérelem-változtatásnak, utólagos bizonyításnak és beszámítás előterjesztésének.

A felülvizsgálati kérelmet nem lehet megváltoztatni; a kérelem mindaddig visszavonható, amíg a Kúria a határozatát meg nem hozta.

A felülvizsgálati kérelem visszautasítása (Pp. 415.§)

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az eljárás bármely szakaszában visszautasítja, ha

- azt nem az arra jogosult nyújtotta be,
- az eljárási illetéket nem fizették meg,
- a felülvizsgálati kérelem elkésett,
- a felülvizsgálati kérelemnek nincs helye és– *értékhatár-tilalom vagy vagyoni jogi relatív tilalom esetén* – a felülvizsgálati kérelem előterjesztője a felülvizsgálati kérelemmel együtt nem nyújtott be engedélyezés iránti kérelmet,
- a kérelem nem felel meg a törvény által meghatározott követelményeknek, és az ennek megfelelő kiegészítése a kérelem benyújtására biztosított törvényes határidőn belül nem történt meg, vagy
- a kérelmet előterjesztő fél a megadott lakóhelyéről (székhelyéről) nem idézhető, illetve onnan ismeretlen helyre költözött.

Ha a felülvizsgálati kérelemben tartalmilag helyesen történik hivatkozás a megsértett jogszabályi rendelkezésre, de a jogszabályhely megjelölése téves, ezen okból a felülvizsgálati kérelem nem utasítható vissza.

A felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálása (Pp. 420.§ - 424.§)

Ha a felülvizsgálati kérelem elbírálása tárgyaláson történik, az elnök a tárgyalást úgy tűzi ki, hogy a felülvizsgálati kérelemnek a felek részére történő kézbesítése a tárgyalás napját legalább tizenöt nappal megelőzze. Az idézésben figyelmeztetni kell a feleket, hogy távolmaradásuk a felülvizsgálati kérelem elbírálását nem akadályozza. A felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős ítélet meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.

A Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát, kivéve, ha az eljárást hivatalból megszünteti, vagy ha a határozatot hozó bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva, illetve a határozat meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben törvény értelmében kizáró ok áll fenn.

A felülvizsgálat a jogerős ítélet meghozataláig bekövetkezett és a jogerős ítélettel elbírált tényekre terjedhet ki. A perújítási eljárásban hozott jogerős ítélet felülvizsgálata az alapperbeli ítéletre nem terjedhet ki.

Ha a felülvizsgálni kért határozat a jogszabályoknak megfelel, vagy olyan eljárási szabálysértés történt, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt, illetve a határozat jogkérdésben nem tért el a Kúria hivatkozott, közzétett határozatától, a Kúria a megtámadott határozatot *hatályában fenntartja*.

Ha a határozat az ügy érdemére kiható módon jogszabálysértő, illetve jogkérdésben eltér a Kúria hivatkozott, közzétett határozatától, a Kúria a jogerős határozatot egészben vagy részben *hatályon kívül helyezi*, és a jogszabályoknak megfelelő *új határozatot hoz*. Ha ez nem lehetséges, akkor az ügyben eljárt első- vagy másodfokú bíróságot *új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja*.

Ha a Kúria az első- vagy másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja, a hatályon kívül helyező végzésben az új eljárás lefolytatására vonatkozóan *kötelező utasításokat ad*. Ha a Kúria a másodfokú bíróságot utasítja új eljárásra, határozatát a másodfokú bíróság, egyébként pedig az elsőfokú bíróság közli a felekkel, és intézkedik - a határozathoz képest - a végrehajthatóság vagy a végrehajtás felfüggesztésének megszüntetése, illetve korlátozása iránt.

Feladat:

A felek szerzői jogi védelem alatt álló, a jövőben megalkotandó műre kötöttek felhasználási szerződést. A felperes az elkészített tervek alapján a tervezési díj megfizetését kérte, az alperes hibás teljesítésre hivatkozva elállt a szerződéstől, ezért nem fizette meg a felperes által kért összeget.

A másodfokú bíróság jogerős ítéletével az alperest a kereset szerint marasztalta. Az alperes felülvizsgálati kérelmében vitatta a megállapított tényállást, különösen az ennek alapjául szolgáló szakértői véleményt, illetőleg a másodfokú ítéletben kifejtett jogi álláspontot.

Mit kell tartalmaznia a felülvizsgálati kérelemnek? Ez alapján mit tenne bíróként ezzel a felülvizsgálati kérelemmel?

5. A személyi állapotot érintő perek közös szabályai (Pp. XXXI. Fejezet)

Személyi állapot: azok a jogilag jelentős körülmények, amelyek az embernek személyi minőségét és családi kapcsolatait határozzák meg. Az ezzel kapcsolatos

perek tárgya nem vagyoni igény, hanem a személyi állapot valamely részének

védelme, megváltoztatása.

Személyi állapotot érintő peren:

a gondnoksági pereket,

a házassági pereket,

a származási pereket,

a szülői felügyelettel kapcsolatos és kapcsolattartási pereket

és az örökbefogadás felbontásával kapcsolatos pert kell érteni.

Hatáskör: ezen perek járásbírósi hatáskörbe tartoznak

Nyilvánosság kizárása: a per tárgyalásáról a fél kérelmére a nyilvánosságot a 231.

(2) bekezdésében foglalt feltételek nélkül is ki lehet zárni. Erre a bíróság a feleket köteles figyelmeztetni.

Cselekvőképesség: korlátozottan cselekvőképes személy teljes perbeli cselekvőképességgel rendelkezik ezen perekben.

Meghatalmazás: a nem ügyvéd vagy ügyvédi iroda részére adott meghatalmazáson a fél aláírását, illetve kézjegyét közjegyző által hitelesíttetni kell.

Ha a keresetlevél perfelvételre alkalmas, a bíróság – eltérően az általános szabályoktól – azonnal kitűzheti a perfelvételi tárgyalást úgy, hogy a keresetlevél alperes részére történő kézbesítésével egyidejűleg felhívja az alperest, hogy a keresetlevél kézbesítésétől számított harminc napon belül terjessze elő az írásbeli ellenkérelmét. Az ellenkérelmet a jogi képviselő nélkül eljáró alperes a perfelvételi tárgyaláson szóban is előterjesztheti.

Nincs helye a személyi állapotot érintő perekben

a) válaszirat és viszontválasz benyújtásának,

b) a keresethez való csatlakozásnak,

c) beavatkozásnak - ha e törvény kivételt nem tesz -

d) bírósági meghagyás kibocsátásnak,

e) a perfelvételi tárgyalás mellőzésének

Perfelvételi tárgyalás: a bíróság a perben a feleket köteles személyesen meghallgatni, kivéve, ha a fél ismeretlen helyen tartózkodik, vagy ha a meghallgatása elháríthatatlan akadályba ütközik. Ha a felperes nem jelenik meg, a bíróság az eljárást hivatalból megszünteti. Ha az alperes nem jelenik meg, a megjelent felperes kérelmére megtartják a tárgyalást/a bíróság hivatalból megszünteti az eljárást.

Az érdemi tárgyalás eltérései: a felperes a keresetétől az eljárás bármely szakaszában az alperes hozzájárulása nélkül is elállhat. Ha a felperes a

keresetétől az elsőfokú eljárás befejezése után, de még az ítélet jogerőre emelkedése előtt áll el, az ítéletet hatályon kívül helyezik.

A bíróság az általa szükségesnek talált bizonyítást hivatalból is elrendelheti. Magánszakértői bizonyításnak a személyi állapotot érintő perekben nincs helye. A tanúvallomást a tanú a hozzátartozói viszony, a tanúként meghallgatott orvos pedig a hivatásbeli titok alapján nem tagadhatja meg.

6. A gondnoksági perek (Pp. XXXII. Fejezet)

A bíróság cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alá azt a nagykorút helyezi, akinek ügyei viteléhez szükséges belátási képessége - mentális zavara következtében - tartósan vagy időszakonként visszatérően nagymértékben csökkent, és emiatt - egyéni körülményeire, valamint családi és társadalmi kapcsolataira tekintettel - meghatározott ügycsoportban gondnokság alá helyezése indokolt.

A bíróság cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alá azt a nagykorút helyezi, akinek az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége - mentális zavara következtében - tartósan, teljeskörűen hiányzik, és emiatt - gondnokság alá helyezése indokolt.

Gondnoksági peren nemcsak a gondnokság alá helyezési pert értjük, hiszen ide tartozik még:

- a gondnokság alá helyezés módosítása,
- a gondnokság alá helyezés megszüntetése,
- a gondnokság alá helyezés felülvizsgálata,
- és az előzetes jognyilatkozat felülvizsgálata iránt indított per.

A gondnokság alá helyezés

Illetékesség: a gondnokság alá helyezési perre az a bíróság is illetékes, amelynek területén az alperes huzamos időn át bentlakásos szociális intézményben vagy fekvőbeteg-gyógyintézetben tartózkodik.

Cselekvőképesség: az alperes teljes perbeli cselekvőképességgel rendelkezik. Az alperes részére a keresetlevél kézbesítésével egyidejűleg ügygondnokot kell kirendelni.

Keresetindítás:

A gondnokság alá helyezést a bíróságtól

- a nagykorú együtt élő házastársa, élettársa, egyenesági rokona, testvére;
- a kiskorú törvényes képviselője;
- a gyámhatóság;
- az ügyész kérheti.

A gondnokság alá helyezés iránti keresetlevélben fel kell tüntetni azokat az adatokat is, amelyekből a keresetindításra való jogosultság megállapítható, illetve az alperes ingatlanvagyonára vonatkozó adatokat. **Keresetlevél:** a 170.

§-ban meghatározottakon túl - tartalmaznia kell

azokat az adatokat, amelyekből a keresetindításra való jogosultság megállapítható,

az alperes ingatlanvagyonára vonatkozó adatokat,

- ha arról a felperesnek tudomása van - az alperes előzetes jognyilatkozatára vonatkozó adatokat, és

- ha a kereset az alperes cselekvőképességét részlegesen korlátozó gondnokság alá helyezésre irányul - legalább egy olyan ügycsoport megjelölését, amelyre nézve a felperes a gondnokság alá helyezést kéri.

Ha a felperes a gyámhatóság, a keresetlevélhez csatolni kell:

- az alperes elmeállapotára vonatkozó szakorvosi véleményt,

az alperes lakóhelyén készített környezettanulmány során felvett jegyzőkönyvet,

az alperes gyámhatósági meghallgatásáról készült jegyzőkönyvet, és az ideiglenes gondnokrendelés, illetve zárlat elrendelése esetén az erre vonatkozó határozatot is.

Tárgyalás: A nyilvánosságot a felperes kérelmére is ki lehet zárni, ha az alperes személyiségi jogainak védelme érdekében ez indokolt.

Ha a személyes megjelenésre idézett alperes az érdemi tárgyaláson nem jelent meg, a bíróság elrendelheti az elővezetését, egyéb kényszerítő eszköz alkalmazásának azonban nincs helye. Ha a gyámhatóság vagy a bíróság az alperes részére ideiglenes gondnokot rendelt, az ideiglenes gondnok köteles gondoskodni az alperes tárgyaláson történő megjelenéséről.

Bizonyítás: A bíróság az alperes elmeállapotának vizsgálatára és a választójogból való kizárás megítélése tárgyában igazságügyi pszichiátriai szakértőt rendel ki. Ha a szakértői vizsgálattal kapcsolatban az alperes hosszabb ideig tartó megfigyelése szükséges, vagy az alperes a szakértői vizsgálaton ismételt idézés ellenére sem jelenik meg, a bíróság - a szakértőnek az elővezetés helyére és időpontjára is kiterjedő javaslatát figyelembe véve - elrendelheti az alperesnek a szakértői vizsgálatra történő elővezetését. Ha a gyámhatóság vagy a bíróság az alperes részére ideiglenes gondnokot rendelt, az ideiglenes gondnok köteles gondoskodni az alperes szakértői vizsgálaton történő megjelenéséről.

A gondnokság alá helyező ítélet: A gondnokság alá helyezés, valamint a választójogból való kizárás hatálya a gondnokság alá helyezésről rendelkező ítélet jogerőre emelkedését követő napon kezdődik.

A jogerős ítéletet az elsőfokú bíróság a gondnok kirendelése és az esetleg szükséges egyéb intézkedések megtétele végett közli a gyámhatósággal.

Az elsőfokú bíróság hivatalból intézkedik a gondnokság alá helyezésnek az ingatlan-nyilvántartásba történő feljegyzése iránt, ha az ingatlan feletti rendelkezési jogot érinti.

A gondnokság alá helyezést és a választójogból való kizárást be kell vezetni a gondnokoltakról a bíróság által vezetett nyilvántartásba.

Ha az alperes a gondnokság alá helyezés iránt indított per jogerős befejezése előtt meghal, a bíróság az eljárást megszünteti.

Gondnokság alá helyezés módosítása, megszüntetése, felülvizsgálata

A keresetet a gondnokolt és az ellen kell megindítani, akinek keresete folytán a bíróság a gondnokságot elrendelte.

Ha az kéri, akinek a keresete folytán a bíróság a gondnokságot elrendelte, a keresetet a gondnokolt ellen kell megindítani.

Ha az, akinek keresete folytán a bíróság a gondnokságot elrendelte, meghalt vagy ismeretlen helyen tartózkodik, a keresetet a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell megindítani.

A gondnokság alá helyezés kötelező felülvizsgálata iránti pert a gyámhatóságnak hivatalból kell megindítania a gondnokolt ellen.

Feladat:

A bíróság jogerős ítéletével az alperest cselekvőképességét korlátozó gondnokság alá helyezte. Indokolásában megállapította, hogy az alperes betegsége miatt 1995 óta több alkalommal elmeosztályi gyógykezelésre szorult. Az igazságügyi elmeorvos véleménye szerint idült hasadásos elmebetegség úgynevezett maradványállapotában szenved, emiatt ügyei önálló viteléhez szükséges belátási képessége tartósan, nagymértékben csökkent. A bíróság az eljárás során a tárgyalásokon megjelent alperes személyes meghallgatását mellőzte.

Miért fontos az alperes személyes meghallgatása gondnokság alá helyezési perben? Hogyan biztosítja ezt a törvény?

7. A házassági perek (Pp. XXXIII. Fejezet)

Házassági peren a házasság érvénytelenítése, továbbá érvényességének, létezésének vagy nemlétezésének megállapítása iránt indított pereket, valamint a házassági bontópert kell érteni. A házasság érvényességének, illetve létezésének vagy nemlétezésének megállapítása iránt indított perekben az érvénytelenítési perre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

A) Felek a házassági perben

A házassági pert a jogosultnak személyesen kell megindítania. A keresetindítási jogosultságot nem lehet átruházni és abban jogutódlásnak sincs helye. A törvénya korlátozottan cselekvőképesekeket sem zárja ki a jogosultak köréből, ha ajogosult a házastárs, akkor a törvényes képviselő hozzájárulására sincs szükség(a házassági perben a korlátozottan cselekvőképes házastárs teljes perbelicselekvőképességgel rendelkezik). Ha a jogosult a cselekvőképességet kizárógondnokság alatt áll, akkor a pert a nevében a gyámhatóság hozzájárulásával atörvényes képviselője indítja meg.

A keresetindításra jogosultak (a Ptk. állapítja meg)

Érvénytelenítési *per indítására jogosultak:*

bármelyik házastárs

az ügyész

akinek a házasság érvénytelenné nyilvánításához jogi érdeke fűződik

Korlátok:

Érvénytelenítési pert a legtöbb érvénytelenségi ok esetén csak korlátozott határidőben lehet indítani (pl: a házasságkötés alakszerűségeinek meg nem tartása miatt csak a házasságkötéstől számított 6 hónap alatt és csak a házasság megszűnéséig lehet indítani).

Érvénytelenítés és felbontás iránt a keresetet személyesen kell indítani, a kereseti jogosultságot átruházni nem lehet.

A korlátozottan cselekvőképes maga indíthat keresetet törvényes képviselőjének hozzájárulásával (ha az a házastárs, akkor nem kell a hozzájárulása). Ha a házastárs vagy a keresetindításra jogosult a cselekvőképességet kizáró gondnokság alatt áll, érvénytelenítési vagy bontókeresetet nevében a gyámhatóság hozzájárulásával törvényes képviselője indíthat.

Az alperes

az érvénytelenítési pert:

a házastársnak a másik házastárs ellen

az ügyésznek, valamint a per megindítására jogosult harmadik személynek pedig mindkét házastárs ellen kell indítania

ha az a fél, aki ellen a keresetet meg kellene indítani, már nem él, a keresetet a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell megindítani

Ha a félnek nincs perbeli cselekvőképessége és közte, valamint törvényes képviselője között érdekellentét áll fenn, a bíróság a fél képviseletére ügygondnokot rendel ki.

Házassági bontóper: mivel a házasságot a házastársak kérelmére lehet felbontani, a keresetindítási jogosultság kizárólag a házasfeleket illeti meg. A házasság felbontását bármelyik házaspár kérheti, tehát az is, aki a magatartásával a házasság megromlását előidézte. Ha a házastárs cselekvőképtelen, a pert nevében a gyámhatóság hozzájárulásával törvényes képviselője indíthatja meg.

B) Illetékesség

általános illetékesség

a házassági perre az a bíróság is illetékes, amelynek területén a házastársakutolsó közös lakóhelye volt

Ha házassági per van folyamatban, kizárólag annak bírósága előtt indítható az ugyanarra a házasságra vonatkozó újabb házassági per vagy a házassági perhez a 455. § (1) bekezdése szerint kapcsolható kereset.

C) Keresetlevél

A házassági perben a keresetlevélben elő kell adni:

- a házasság megkötésére és a házasságból származott, életben levő gyermekek születésére vonatkozó adatokat,

- azokat az adatokat, amelyekből a keresetindításra való jogosultság megállapítható,

- az életközösség fennállásának időtartamát annak kezdő és befejező időpontjának megjelölésével, kivéve, ha azt a házassági vagyoni per bírósága az eljárást befejező érdemi határozatában vagy közbenső ítéletében már megállapította.

a keresetlevélhez az előadott adatokat igazoló okiratokat mellékelni kell.

Az érvénytelenítési per megindításáról a keresetlevél egy példányának megküldésével az ügyészt is értesíteni kell.

A házastársak vagyoni viszonyaival összefüggő kereset (házassági vagyoni per) - a házastársi tartás és a házastársi közös lakás használatának rendezése iránti kereset kivételével - a házassági perrel nem kapcsolható össze.

D) Perfelvételi tárgyalás

A fél személyes meghallgatása nem kötelező, ha cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alatt áll, ha a fél ismeretlen helyen tartózkodik, vagy ha a meghallgatása elháríthatatlan akadályba ütközik.

A bíróság a per bármely szakaszában megkísérli a felek békítését. Ha a perfelvételi tárgyaláson a felek nem békülnek ki, perfelvételi nyilatkozataikat megtették, és a perfelvételi tárgyalás elhalasztásának nincs helye, a bíróság a perfelvételt lezárja, és kitűzi az érdemi tárgyalás határnapját.

Csak akkor lehet azonnal érdemben tárgyalni, ha a fél személyes meghallgatása nem kötelező vagy a feleknek nincs közös kiskorú gyermeke.

E) Ideiglenes intézkedés

A bíróság a perben ideiglenes intézkedéssel határozhat – különösen a kiskorú gyermek érdekében – kérelem nélkül is különösen

- a kiskorú gyermek tartása és tartózkodási helyének valamelyik szülőnél vagy harmadik személynél történő kijelölése,
- a szülői felügyelet gyakorlása,
- a szülő és gyermek közötti kapcsolattartás,
- a házastársak lakáshasználatának kérdésében.

F) Érdemi tárgyalás

Ha az érdemi tárgyalást a felperes mulasztja el, a bíróság az eljárást hivatalból megszünteti (kivéve: ha a felperes az ügyész – ekkor új határnapot tűz ki). Ha az alperes mulasztja el, nincs szankció.

Igazolásnak nincs helye az elmulasztott határnaptól, illetve az elmulasztott határidő utolsó napjától számított 15 nap elteltével.

A házassági bontóperben az eljárás felek megegyezése alapján történő szünetelésére háromnál több alkalommal is sor kerülhet.

Az ítélet

A perben hivatalból határozni kell a szülői felügyelet gyakorlásának rendezése, a gyermek harmadik személynél történő elhelyezése, a kapcsolattartás, a közös kiskorú gyermek tartása felől.

A bíróságnak a házasságot érvénytelenítő vagy felbontó ítéletében meg kell állapítania az életközösség időtartamát, ha azt a házassági vagyoni jogi per bírósága korábban nem állapította meg. Részítélet meghozatalának nincs helye. Ha valamelyik házastárs a házassági bontóper jogerős befejezése előtt meghal, a bíróság az eljárást hivatalból megszünteti és az ítéletet hatályon kívül helyezi.

A fellebbezéssel meg nem támadott ítélet csak a fellebbezési határidő utolsó napjától számított 15. nap elteltével emelkedik jogerőre.

A házasságot érvénytelenítő vagy felbontó ítélet ellen az érvénytelenítés vagy felbontás kérdésében perújításnak és felülvizsgálatnak helye nincs.

A házasságot felbontó ítélet mindenkivel szemben hatályos (Ptk.4.23.§).

Feladat:

Az elsőfokú bíróság végzésében a magyar állampolgár felperes házasság felbontása iránti keresetlevelét visszautasította azon az alapon, hogy egy külföldi (kambodzsai) bíróság előtt már folyik a bontóper. A végzés megváltoztatása, a keresetlevél visszautasításának mellőzése és az elsőfokú bíróságnak a per tárgyalására utasítása érdekében a felperes fellebbezett. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú végzés jogszerűtlen.

Felperes kiemelte, hogy az alperes által a házasság felbontása érdekében 2019. december közepén a kambodzsai bíróság előtt indított per idején ő már több mint két hónapja nem lakott Kambodzsában, mert hazatelepült Magyarországra, ahol a házassági életközösség alatt is volt egy lakása.

Helyesen döntött az elsőfokú bíróság? Van-e a magyar bíróságnak joghatósága az ügyben?

8. A származási perek (Pp. XXXIV. Fejezet)

Származási peren az apaság megállapítása, az apaság vélelmének megdöntése, valamint az anyaság megállapítása iránt indított pert kell érteni.

A pert a kiskorú gyermek lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes bíróság előtt is meg lehet indítani. Perindításnak a gyermek születése előtt is helye van, ítélet azonban csak a gyermek megszületése után hozható.

Az apaság megállapítása és az apaság vélelmének megdöntése iránti perben az anya - ha nem peres fél - beavatkozásként bármelyik félhez csatlakozhat. A perindításról a keresetlevél megküldésével az anyát akkor is értesíteni kell, ha nem peres fél; az értesítésben az anyát figyelmeztetni kell beavatkozási jogára. Ha a pert a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell megindítani, az egyenesági rokon beavatkozásként bármelyik félhez csatlakozhat.

Az apaság vélelmét megdöntő ítélet ellen - az apaság vélelmét megdöntő részében - perújításnak, valamint felülvizsgálatnak nincs helye, ha az apaság vélelmének megdöntését követően a gyermeket valamely személy teljes hatályú apai elismeréssel a magáénak ismerte el, vagy az apaságot jogerős bírói ítélet állapította meg.

8.1. Apaság bírói megállapítása

Ha a gyermek apja más módon nem állapítható meg, az apaságot bírósági úton lehet megállapítani.

A bíróság a gyermek apjának nyilvánítja azt a férfit, aki az anyával a fogamzási időben nemileg érintkezett, és az összes körülmény gondos mérlegelése alapján alaposan következtethető, hogy a gyermek ebből az érintkezésből származik.

Ha a gyermek apja sem az anya házassági köteléke, sem reprodukciós eljárás, sem teljes hatályú apai elismerés alapján nem állapítható meg, az apaságot bírósági úton lehet megállapítani. Az apaságot megállapító ítélet mindenkivel szemben hatályos.

Perindítás: az apaság bírósági megállapítását az anya, a gyermek, a gyermek halála után leszármazója és az apa kérheti.

Az anya a perben gyermeke törvényes képviselőjeként eljárhat.

Alperes: az apaság megállapítása iránti pert az apa ellen, az apának a gyermek ellen kell megindítania, az anyának pedig mindkettőjük ellen.

Az apaság megállapítására irányuló kereset - annak bírósága előtt - összekapcsolható a gyermek tartására irányuló keresettel is.

Beavatkozás: az anya beavatkozásként bármelyik félhez csatlakozhat.

Tárgyalás és bizonyítás:

Ha a személyes megjelenésre idézett fél a tárgyaláson nem jelenik meg, vagy a bíróság felhívására nem nyilatkozik - kényszerítő eszközök (pénzbírság, elővezetés, okozott költségek) alkalmazhatók.

Az anyát, ha a perben félként vagy beavatkozásként nem vesz részt - tanúként kell meghallgatni.

Teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat: az apaság megállapítására irányuló perben, ha helye lehet annak, hogy az alperes a gyermeket teljes hatályú nyilatkozattal a magáénak ismerje el, erre őt a perfelvételi tárgyaláson és a

bizonyítás lefolytatása után is figyelmeztetni kell. Az elismerésről felvett írásbeli

jegyzőkönyvet az eljárás egyidejű felfüggesztése mellett - át kell tenni az illetékes anyakönyvvezetőhöz. Ha az apát az anyakönyvbe bejegyezték, az eljárást meg kell szüntetni.

Orvosszakértői vizsgálat tűrésére bármelyik felet kötelezheti a bíróság.

A bíróság soron kívül jár el az apaság megállapítása iránt indított perben, ha a per során hivatalos tudomást szerez a gyermek örökbefogadhatóságának tényéről, illetve arról, hogy a gyermek örökbefogadhatóvá nyilvánítása vagy örökbefogadásának engedélyezése iránti eljárás is folyamatban van.

Az apaság megállapítása iránt indított perben hozott ítéletben határozni kell a kiskorú gyermek tartása felől.

8.2. Apaság vélelmének megdöntése

Az apaság vélelmét azon az alapon lehet megtámadni, hogy az, akit a vélelem alapján apának kell tekinteni, a gyermek anyjával a fogamzás idejében nemileg nem érintkezett vagy a körülmények szerint egyébként lehetetlen, hogy a gyermek tőle származik.

Ha az apaság vélelme teljes hatályú apai elismerő nyilatkozaton alapul, a vélelmet azon az alapon is meg lehet támadni, hogy

a nyilatkozatnak a jogi feltételek hiányában nincs teljes hatálya;

az apai elismerő nyilatkozatot tévedés, megtévesztés vagy jogellenes fenyegetés hatása alatt tették meg = csak a vélelmezett apa;

vagy az apai elismerő nyilatkozatot jogszabály megkerülése céljából tették = az ügyész és a gyámhatóság.

Perindítás: az apaság vélelmének megtámadására a vélelmezett apa, az anya, a gyermek, a gyermek halála után leszármazója jogosult.

Az anya volt férje akkor jogosult az apaság vélelmének megtámadására, ha a vélelem alapján az anya újabb házasságbeli férje az apa, de ennek a vélelemnek a megdőlte esetén a volt férjet kellene apának tekinteni.

Alperes: Az apaság vélelmének megdöntése iránti keresetet a gyermeknek és az anyának az apa ellen, az apának a gyermek ellen, más jogosultnak a gyermek és az apa ellen kell megindítania. A keresetet - a gyermek által indított kereset kivételével - az anya ellen is meg kell indítani.

Határidő: az apaság vélelmének megdöntése iránti pert a kiskorú gyermek és az anya a gyámhatóság hozzájárulásával a kiskorú gyermek hároméves koráig indíthatja meg.

A többi jogosult az apasági vélelem keletkezésétől számított egy év alatt támadhatja meg az apaság vélelmét. Aki a megtámadás alapjául szolgáló tényről a rá megállapított határidő kezdete után szerzett tudomást, a tudomásszerzéstől számított egy év alatt támadhatja meg az apaság vélelmét.

Feladat:

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság őt a K. K. anyától 2021. augusztus 19-én született Mária nevű gyermek apjának nyilvánítsa. A bíróság jogerős végzésével a keresetlevelet a Pp. 176. §-a (1) bekezdésének g) pontja alapján visszautasította.

A keresetlevélből megállapítható tényállás szerint a felperes a gyermek fogamzási idejében rendszeres nemi viszonyt folytatott az alperesi anyával. Ugyanebben az időszakban azonban az anya élettársi kapcsolatban élt L. F.-el, akitől három gyermeke született, és aki a perbeli gyermek megszületése után reá nézve teljes hatályú apai elismerő nyilatkozatot tett. Ennek megfelelően a születési anyakönyv a gyermek apjaként L. F.-et tünteti fel.

Indíthatott-e apaság bírói megállapítása iránti pert a felperes? Indokolja válaszát!

9. A szülői felügyelettel kapcsolatos és kapcsolattartási perek (Pp. XXXV. Fejezet)

A szülői felügyelettel kapcsolatos peren a szülői felügyelet gyakorlásának rendezése, a gyermek harmadik személynél történő elhelyezése, valamint a szülői felügyelet megszüntetése és a visszaállítása iránt indított pert kell érteni. A kapcsolattartási peren a kapcsolattartás szabályozása, a kapcsolattartás megváltoztatása, valamint a kapcsolattartási jog korlátozása vagy megvonása iránt indított pert kell érteni. A kapcsolattartás szabályozása, a kapcsolattartási jog korlátozása vagy megvonása iránti kereset önállóan nem, kizárólag házassági perben vagy szülői felügyelet gyakorlásának rendezése iránt indított perben terjeszthető elő. A kapcsolattartás megváltoztatása iránti peren azt a pert kell érteni, amikor a kapcsolattartás kérdésében a bíróság döntött és ennek a döntésnek a megváltoztatását kéri a bíróságtól.

9.1. A szülői felügyelet gyakorlásának rendezése iránt indított per

A szülői felügyelet a kiskorú gyermek neve meghatározásának, gondozásának, nevelésének, tartózkodási helye meghatározásának, vagyona kezelésének, törvényes képviselőjének jogát és kötelességét, a gyámnevezésnek és a gyámságból való kizárásnak a jogát foglalja magában.

A szülői felügyeletet a szülők - megállapodásuk vagy a gyámhatóság vagy a bíróság eltérő rendelkezése hiányában - közösen gyakorolják akkor is, ha már nem élnek együtt. A közös szülői felügyelet úgy is gyakorolható, hogy a szülők felváltva, azonos időtartamban jogosultak és kötelesek a gyermek nevelésére és gondozására. (Ptk.4:164.§).

A különélő szülők a szülői felügyelettel kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket egymás között megoszthatják, és megállapodhatnak abban is, hogy a szülői felügyeletet az egyikük gyakorolja.

A házassági vagy a szülői felügyelet rendezése iránti perben a szülők közös kérelmére a bíróság - a gyermek érdekét mérlegelve - a szülők közös szülői felügyeletre és ezzel összefüggésben a gyermek lakóhelyére vagy a szülői felügyelet rendezésére vonatkozó egyezségét jóváhagyja, vagy arról ítélettel határoz (Ptk.4:165. §).

A különélő szülők megállapodásának hiányában - kérelemre vagy a gyermek érdekében hivatalból - a bíróság dönt arról, hogy a szülői felügyeletet melyik szülő gyakorolja. A bíróság az egyik szülő kérelmére is dönthet a szülői felügyelet közös gyakorlásáról, ha az a kiskorú gyermek érdekében áll. A bíróság a döntés során azt mérlegeli, hogy a gyermek testi, szellemi és erkölcsi fejlődése miként biztosítható a legkedvezőbbben (Ptk. 4:167. §).

A közös szülői felügyeletről való döntés esetén a bíróság a kiskorú gyermek érdekére figyelemmel elrendelheti, hogy a szülők a gyermekről felváltva, azonos időtartamban gondoskodjanak, vagy ennek hiányában szabályozza a gyermekkel való kapcsolattartást és dönt a gyermek tartásáról (Ptk. 4:167./A. §).

Ha a bíróság a szülői felügyelet gyakorlására az egyik szülőt jogosítja fel, a gyermekétől különélő szülő a szülői felügyeleti jogokat a gyermek sorsát érintő

lényeges kérdések kivételével nem gyakorolhatja. A bíróság a gyermekétől különélő szülőt feljogosíthatja a gyermek gondozásával, nevelésével összefüggő egyes feladatok ellátására, és kivételesen a vagyonkezelés és a gyermek vagyoni ügyeiben a törvényes képviselő teljes körű vagy részleges gyakorlására. Ha a gyermek érdekei megkívánják, a gyermek sorsát érintő valamely lényeges kérdésben való döntés jogát a bíróság korlátozhatja vagy megvonhatja. (Ptk. 4:168. §).

A szülői felügyelet gyakorlásának rendezése iránt indított peren a szülői felügyelet gyakorlásának *rendezése*, a felügyelet, továbbá egyes felügyeleti jogok gyakorlásának *megváltoztatása*, a különélő szülő feljogosítása egyes felügyeleti jogok gyakorlása és a *közös szülői felügyelet megszüntetése* iránt indított pert kell érteni (Pp.474.§).

A pert a kiskorú gyermek lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes bíróság előtt is meg lehet indítani. A keresettel a gyermek tartására és a kapcsolattartás rendezésére irányuló kereset kapcsolható össze.

A szülői felügyelet gyakorlásának és a gyermek harmadik személynél történő elhelyezésének *megváltoztatása* a bíróságtól akkor kérhető, ha azok a körülmények, amelyeken a szülők megállapodása vagy a bíróság döntése alapult,

utóbb lényegesen módosultak, és ennek következtében a megváltoztatás a gyermek érdekében áll. Nem hivatkozhat a körülmények megváltozása folytán a gyermek érdekében az a szülő, aki a változást felróható magatartásával maga idézte elő, így különösen, ha a gyermeket jogosulatlanul vette magához vagy tartja magánál.

Ha a közös szülői felügyelet gyakorlása során a szülők már nem tudnak együttműködni, a *közös szülői felügyeletet* a bíróság bármelyik szülő kérelmére *megszünteti*.

9.2. A szülői felügyelet megszüntetése és visszaállítása iránt indított per

A bíróság megszünteti a szülői felügyeletet, ha

- a szülő felróható magatartásával gyermeke javát, különösen testi jólétét, értelmi vagy erkölcsi fejlődését súlyosan sérti vagy veszélyezteti; vagy
- a gyermeket más személynél helyezték el vagy nevelésbe vették, és az a szülő, akinek szülői felügyeleti joga szünetel, a gyermek elhelyezésére vagy a nevelésbe vételre okot adó magatartásán, életvitelén, körülményein önhibájából nem változtat;
- ha a szülőt a bíróság valamelyik gyermeke személye ellen elkövetett szándékos bűncselekmény miatt szabadságvesztésre ítélte, a bíróság a szülői felügyeletet a szülő valamennyi gyermeke tekintetében megszüntetheti. A bíróság rendelkezhet úgy, hogy a megszüntető határozat hatálya kihat a később született gyermekre is.

Felperes: szülői felügyelet megszüntetése iránt a másik szülő, visszaállítása iránt bármelyik szülő indíthat pert. Mindkét esetben perindításra jogosult a gyermek, a gyámhatóság és az ügyész is.

Alperes: a szülői felügyelet megszüntetése iránt a pert az ellen a szülő ellen kell megindítani, akinek szülői felügyeletét meg kívánják szüntetni. A szülői

felügyelet visszaállítása iránt az ellen kell pert indítani, akinek keresete folytán a bíróság a szülői felügyeletet megszüntette; ha a szülői felügyelet visszaállítását ő kéri, a pert a másik szülő ellen kell megindítani.

Illetékesség: a szülői felügyeleti jog megszüntetése iránti pert a kiskorú gyermek lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes bíróság előtt is meg lehet indítani.

A szülői felügyelet visszaállítása iránt indított perre kizárólag az a bíróság illetékes, amely a szülői felügyeleti jogot megszüntette.

Beavatkozás: A perben félként részt nem vevő szülő bármelyik félhez beavatkozóként csatlakozhat. Erről a keresetlevél megküldésével értesíteni kell, és egyben figyelmeztetni kell beavatkozási jogára. Ha a szülői felügyelet visszaállítása iránt nem az a szülő indít keresetet, akinek felügyeleti jogát megszüntették, ezt a szülőt a perben külön bejelentés nélkül is a felperes melletti beavatkozó jogállása illeti meg. A bíróság azonban akkor is köteles őt személyesen meghallgatni, ha beavatkozóként a perben nem kíván részt venni.

Tárgyalás: ha a gyermek súlyos veszélyeztetése miatt a szülői felügyelet sürgős megszüntetése szükséges, arról a bíróság a szülői felügyelet megszüntetése iránti perben ideiglenes intézkedéssel hivatalból is határozhat.

Ítélet: aki szülői felügyeletet megszüntető jogerős ítélet hatálya alatt áll, nem fogadhat örökbe, nem viselhet gyámságot, gyermek nála nem helyezhető el és - a bíróság vagy a gyámhatóság eltérő rendelkezésének hiányában - nincs joga arra, hogy gyermekével kapcsolatot tartson (Ptk.4:191.§).

A szülői felügyelet megszüntetése és az annak visszaállítása iránt indított perben hozott ítélet mindenkivel szemben hatályos.

Feladat:

A gyámhatóság keresete alapján a bíróság az apa gyermeke feletti szülői felügyeleti jogát megszüntette. Később az apa kérelmére a gyámhatóság pert indít a szülői felügyelet visszaállítása iránt.

Ki ellen kell megindítani a pert a gyámhatóságnak?

10. Az örökbefogadás felbontása iránt indított per (Pp. XXXVI. Fejezet)

Az örökbefogadást vagy a gyámhatóság vagy a bíróság bonthatja fel. A *gyámhatóság* jár el a felek kölcsönös kérelme alapján. Egyoldalú kérelemre az örökbefogadás felbontása a *bíróság* hatáskörébe tartozik. A bíróság ebben az esetben akkor bontja fel az örökbefogadást, ha akár az örökbefogadó, akár az örökbefogadott olyan magatartást tanúsított, amely miatt az örökbefogadás fenntartása a másik fél számára elviselhetetlenné vált – azzal, hogy ha az örökbefogadott kiskorú, az örökbefogadás az örökbefogadó kérelmére kivételesen indokolt esetben bontható fel. Ezen túl az örökbefogadó halála után az örökbefogadást annak érdekében is fel lehet bontani, hogy az örökbefogadott leszármazáson alapuló családi jogállását visszanyerje.

Az örökbefogadás bírósági felbontását *bármelyik fél* – akár az örökbefogadó, akár az örökbefogadott – *kérheti*. Kiskorú örökbefogadott érdekében a *gyámhatóság* is *indíthat pert*. Az *alperes* az örökbefogadó által indított perben az *örökbefogadott*; az örökbefogadott által indított perben – ideértve a gyámhatóság által indított pert is – az *örökbefogadó*. Ha az a fél, aki ellen a pert meg kellene indítani nem él, a pert a bíróság által kirendelt *ügygondnok* ellen kell megindítani. Ha az örökbefogadó az eljárás során meghal, a pert a bíróság által kirendelt ügygondnokkal szemben kell folytatni.

Az örökbefogadás az azt felbontó ítélet jogerőre emelkedésének napján szűnik meg. Ha bármelyik fél az eljárás folyamán meghal, az eljárást nem kell megszüntetni, hanem a keresetet érdemben kell elbírálni, és ebben az esetben az örökbefogadás joghatásai – az örökbefogadás felbontása esetén – a kereset megindításának napjára visszamenő hatállyal szűnnek meg. Az örökbefogadást felbontó ítélet mindenkiel szemben hatályos.

Az örökbefogadás felbontása iránti pert – az általános illetékességi szabályok mellett – a *felperes választása* esetén a kiskorú gyermek lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes bíróság előtt is meg lehet indítani. Az örökbefogadás felbontása iránti kereset kizárólag az örökbefogadással felvett családi név további viselése iránti keresettel *kapcsolható össze*.

Feladat:

A következő állítások közül melyik helyes?

- a.) Kiskorú örökbefogadott érdekében a gyámhatóság is indíthat pert. A perben alperes az örökbefogadó.
- b.) Kiskorú örökbefogadott érdekében a gyámhatóság is indíthat pert. A perben alperes az örökbefogadó és az örökbefogadott.
- c.) Kiskorú örökbefogadott érdekében az ügyész is indíthat pert. A perben alperes az örökbefogadó.
- d.) Kiskorú örökbefogadott érdekében az ügyész is indíthat pert. A perben alperes az örökbefogadó az örökbefogadott.

11. A kiskorú gyermek tartása iránt indított per (Pp. XXXVII. Fejezet)

A kiskorú gyermek tartása iránt indított peren *a kiskorú gyermekkel* – ideértve legfeljebb a huszadik életévének betöltéséig azt a tartásra jogosult nagykorú gyermeket is, aki középiskolai tanulmányokat folytat – *szemben fennálló tartási kötelezettség* megállapítása, megváltoztatása, valamint megszüntetése iránt indított pert kell érteni.

A gyermektartási kötelezettség elsősorban a szülőket terheli. Amennyiben a gyermek kizárólag az egyik szülővel él együtt, ez a szülő köteles a kiskorú gyermeket természetben tartani, míg a másik szülő tartási kötelezettségét részben pénzben köteles teljesíteni. Tartásra kötelezhető szülő hiányában a kiskorú gyermek eltartása távolabbi felmenőire hárul úgy, hogy a leszármazás rendjében közelebb álló rokon tartási kötelezettsége a távolabbi rokonét megelőzi. Egyenesági felmenők hiányában a kiskorú gyermeket nagykorú testvére (ideértve féltestvérét) is köteles eltartani, feltéve, hogy ezt saját maga, házastársa, élettársa és tartásra rászoruló egyenes ági rokonai szükséges tartásának veszélyeztetése nélkül képes teljesíteni. A távolabbi oldalági rokonokat tartási kötelezettség nem terheli.

A gyermektartásdíjról a szülők megegyezésének hiányában a bíróság dönt. A pert *a külön élő szülők bármelyike* megindíthatja a másik szülő ellen, ha a tartási kötelezettségét nem vagy csak részben teljesíti. Ezen a pert a többi kötelezett ellen a saját jogán az *a tartásra kötelezett rokon* is indíthatja, aki a jogosult tartásáról maga gondoskodik vagy őt gondozza. Ezekben az esetekben az alperes személyét a tartásra kötelezetti sorrend határozza meg

Vagylagos illetékességi szabály, hogy a pert – az általános illetékességi szabályok mellett – a *felperes választása* esetén a kiskorú gyermek lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes bíróság előtt is meg lehet indítani. *Kizárólagos illetékességi szabály*, hogy ha a felek között házassági per van folyamatban, kizárólag annak bírósága előtt indítható a szülők közös kiskorú gyermekének tartása iránti per.

A kiskorú gyermek tartása iránti perben perben válaszirat és viszontválasz benyújtásának helye nincs (tehát *nincs helye további írásbeli perfelvételnek*). A perben előterjesztett kereset *kizárólag* a gyermek feletti szülői felügyelet gyakorlásának rendezése iránti keresettel *kapcsolható össze*. Az általános szabályokhoz képest rövidebb az *írásbeli ellenkérelem* előterjesztésére meghatározott törvényi határidő: harminc nap, amelyet az alperes indokolt kérelmére a bíróság legfeljebb tizenöt nappal meghosszabbíthat. Az írásbeli ellenkérelemben *kötelező feltüntetni* az alperes havi nettó jövedelmét, a munkáltatójának vagy más, a fél számára jövedelmet folyósító szervnek a nevét, székhelyét (ha attól eltér, akkor a kézbesítési címét).

A perben a törvény széles körben teret enged – a kiskorú gyermek érdekében – a *hivatalból eljárásnak*. A bíróság - szükség esetén - bármely fél erre irányuló kérelme hiányában is határozhat *ideiglenes intézkedéssel* tartás megállapításáról; az általa szükségesnek talált *bizonyítást* hivatalból is elrendelheti; a tartásra kötelezett fél jövedelmi, vagyoni helyzetének feltárása, a munkáltatójának vagy más, a fél számára jövedelmet folyósító szervnek a felkutatása érdekében hivatalból *megkeresi* az illetékes hatóságokat.

A gyermektartásdíj meghatározása során figyelembe kell venni *a gyermek indokolt szükségleteit* (ezek körébe tartoznak a megélhetéséhez, egészségügyi ellátásához, neveléséhez és taníttatásához szükséges rendszeres kiadások); mindkét szülő jövedelmi viszonyait és vagyoni helyzetét; a szülők háztartásában eltartott más – saját, mostoha vagy nevelt – gyermeket és azokat a gyermekeket, akikkel szemben a szülőket tartási kötelezettség terheli; a gyermek saját jövedelmét és a gyermeknek és rá tekintettel az őt nevelő szülőnek juttatott gyermekvédelmi, családtámogatási, társadalombiztosítási és szociális ellátásokat. A tartásdíj összegét gyermekenként *általában* a kötelezett *átlagos jövedelmének tizenöt-huszonöt százalékában* kell meghatározni. Az átlagos jövedelem megállapításánál rendszerint a kötelezettnek a kereset megindítását megelőző egy évi összes jövedelmére figyelemmel kell lenni.

Feladat:

A miskolci lakóhelyű felperes és a debreceni lakóhelyű alperes között házasság felbontása iránti per van folyamatban. Mely bíróság(ok)on indítható a 19 éves, még középiskolai tanulmányokat folytató, nyíregyházi lakosú közös gyermekük tartása iránti per?

12. A közigazgatási perek (a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény – Kp.)

A közigazgatási per feladata, hogy a *közigazgatás működése felett ellenőrzést gyakoroljon*, megakadályozva a jogszabályokkal ellentétes közigazgatásicselekvéseket. Biztosítania kell egyrészt a jogszabályi rendelkezések érvényesülését (*objektív jogvédelem*), másrészt a közigazgatási cselekvéssel érintett ügyfelek jogainak védelmét, a jogsértés következményeinek orvoslását (*szubjektív jogvédelem*). Az Alaptörvény 25. cikk (2) b) pontja szerint a bíróság dönt a közigazgatási határozatok (cselekvések) törvényességéről.

Jellemzői

rendkívüli: jogerős döntésekkel (cselekvésekkel) szemben vehető igénybe, ha bármely jogosult kimerítette a fellebbezést

szervezetten kívüli: a közigazgatás szervezetrendszerén kívüli, attól független bíróságok járnak el

általános jellegű jogorvoslat: főszabály szerint valamennyi közigazgatási cselekvés megtámadható a bíróság előtt, a kivételeket törvényben kell szabályozni

nincs halasztó hatálya: a közigazgatási cselekvés végrehajtására nincs halasztó hatálya, de a végrehajtás felfüggesztése kérelmezhető a kereset jogalapja a jogszabálysértés, a jogsérelem

A közigazgatási per nem különleges polgári per, hanem attól elkülönülő sajátosságokkal rendelkező, külön törvényben, *a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvényben (Kp.)* szabályozott önálló per. A Kp. valamennyi közigazgatási perjogi előírást tartalmaz azzal, hogy csak egyes kifejezett esetekben – a jogintézmények azonosságára tekintettel – hívja fel a polgári perjogi szabályok alkalmazását.

Közigazgatási bírói út

Közigazgatási bírói útra tartozik egyrészt a *közigazgatási jogvita* elbírálása, másrészt a döntés azon *közjogi jogvitában*, amelynek elbírálását törvény a közigazgatási ügyben eljáró bíróság hatáskörébe utalja, harmadrészt az *önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatára* irányuló, valamint a *helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettségének elmulasztása* miatti eljárás. A *közigazgatási jogvita* fogalmi körébe három pertípus tartozik: 1. a közigazgatási tevékenység jogszerűségének bírósági kontrollja 2. a közigazgatási szerződéssel kapcsolatos jogvita 3. a közszolgálati jogvita.

Hatáskör

A közigazgatási perekben elsőfokon *a közigazgatási kollégiummal rendelkező törvényszékek* járnak el, az egyes bíróságokhoz 1-3 megye illetékességi területét rendelve (Fővárosi, Budapest Környéki, Debreceni, Győri, Miskolci, Pécsi, Szegedi, Veszprémi Törvényszék). Egyes kiemelt ügyekben viszont nem

mindegyik közigazgatási kollégiummal rendelkező törvényszék jár el, így a vasúti igazgatási szerv és a légiközlekedési hatóság, a köztestület és a Magyar Nemzeti Bank közigazgatási tevékenységével kapcsolatos perben, a minősített adatok megismerésével kapcsolatos perben a *Fővárosi Törvényszék* kizárólagosan illetékes. Kivételesen a *Kúria* is kap a közigazgatási perekben elsőfokú hatáskört: a helyi önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló eljárást, a helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettségének elmulasztása miatti eljárást, az alkotmányjogi panasz orvoslása eljárási eszközének megállapítására irányuló eljárást, a feloztatás kivételével a gyülekezési joggal kapcsolatos eljárást a *Kúria* folytatja le. Ha az ügy elsőfokon törvényszéken indul, akkor a határozatok elleni megengedett fellebbezéseket a *Fővárosi Ítéltábla* bírálja el, a kivételesen engedett felülvizsgálati eljárás a *Kúria* hatáskörébe tartozik; ha pedig az ügy kivételesen a *Kúria* előtt indul, a határozatai ellen sem fellebbezés, sem felülvizsgálat nem megengedett.

Illetékesség

A közigazgatási perben az bíróság *illetékes*, amelynek területén a per tárgyává tett *közigazgatási tevékenység megvalósult* (ahol a határozatot meghozták, az intézkedést foganatosították).

Az ingatlanhoz kapcsolódó jog vagy kötelezettség, illetve ingatlanra vonatkozó jogviszony esetében az *ingatlan fekvésének a helye*; bejelentéshez vagy engedélyhez kötött tevékenység esetében a *tevékenység gyakorlásának (tervezett) helye szerinti bíróság az illetékes*.

Ha a közigazgatási tevékenység *külföldön* valósult meg, a perre a *Fővárosi Törvényszék* kizárólagosan illetékes.

A közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos perre a munkavégzés helye szerinti bíróság illetékes. A természetes személy felperes azonban a közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos pert a lakóhelye szerint illetékes bíróság előtt is megindíthatja.

Perindítás feltételei, határidő

Az ügyfél – az *önálló fellebbezéssel nem támadható végzések kivételével* – a véglegessé vált közigazgatási döntés ellen közigazgatási pert indíthat. Fellebbezéssel támadható döntés esetén közigazgatási per akkor indítható, ha az arra jogosultak valamelyike *fellebbezett és a fellebbezést elbírálták*. Csak akkor kerülhet rá sor, ha a hatósági eljárásban az ügyfél vagy a jogosultak valamelyike a *fellebbezési jogát kimerítette*, vagy a fellebbezés a törvény rendelkezései szerint kizárt. Közigazgatási per kezdeményezése esetén a jogsértés korrigálása *elsődlegesen a közigazgatási szervezetrendszeren belül* történik: ha a keresetlevél alapján a hatóság megállapítja, hogy döntése jogszabályt sért, azt *módosítja vagy visszavonja*; ha a keresetlevélben foglaltakkal egyetért és az ügyben nincsen érdekű ügyfél, a hatóság a nem jogszabálysértő döntést is *visszavonhatja*, illetve a keresetlevélben foglaltaknak megfelelően *módosíthatja*. Amennyiben a közigazgatási szerv saját

hatáskörében nem vonta vissza vagy nem módosította a sérelmezett döntést, úgy a közigazgatási jogvitát a közigazgatási ügyben eljáró bíróság bírálja el.

A keresetlevelet a vitatott közigazgatási cselekmény közlésétől számított harminc napon belül jogszabálysértésre hivatkozva kell a vitatott cselekményt megvalósító közigazgatási szervhez benyújtani. Ha a közigazgatási cselekményt nem kell közölni, a keresetlevelet – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a cselekményről való tudomásszerzéstől számított harminc napon belül, de legkésőbb a cselekmény megvalósulásától számított egy éven belül kell benyújtani. Többfokú közigazgatási eljárásban hozott cselekmény esetén a keresetlevelet az elsőfokon eljáró közigazgatási szervnél kell előterjeszteni.

Keresetlevél

A közigazgatási pert keresetlevéllel lehet megindítani. A keresetlevélnek a következő elemeket kell tartalmaznia:

- a./ Az eljáró bíróság megjelölése,
- b./ A *felperes* neve, cégjegyzékszám vagy más nyilvántartásba-vételi száma, lakcíme vagy székhelye, adóazonosító száma és perbeli állása; továbbá képviselője neve, lakcíme vagy székhelye, illetve – ha ilyennel rendelkezik – egyéb elérhetősége; ha pedig a *felperes jogi képviselővel jár el*, akkor ezen túl a jogi képviselő neve, székhelye, ügyvédi iroda esetén az ügyintéző neve, több jogi képviselő esetén a hivatalos iratok kézbesítésére kijelölt jogi képviselő megjelölése, telefonos, illetve elektronikus elérhetősége,
- c./ Az *alperes* neve, székhelye és perbeli állása, továbbá – ha ismert – képviselője neve, lakcíme vagy székhelye,
- d./ A *vitatott közigazgatási tevékenység* és az arról való tudomásszerzés módjának és idejének azonosítására alkalmas, illetve ahhoz szükséges adat,
- e./ Azok az adatok, amelyekből a bíróság *hatásköre és illetékessége* megállapítható,
- f./ A közigazgatási tevékenységgel okozott *jogsérelem*, az annak alapjául szolgáló tények, illetve azok bizonyítékai előadásával,
- g./ A bíróság döntésére irányuló *határozott kérelem*

A keresetlevél benyújtásának a végrehajtásra nincs halasztó hatálya, a felperes azonban a keresetlevélben azonnali jogvédelmet kérhet. Azonnali jogvédelem keretében kérhető a halasztó hatály elrendelése, a halasztó hatály feloldása, ideiglenes intézkedés, előzetes bizonyítás elrendelése. Az azonnali jogvédelem szükségességének kérdése kapcsán végzett arányossági mérlegelés körében a bíróságnak a közigazgatási cselekmény hatályosulása mellett és ellene szóló érdekeket, azok sérelmének következményeit kell mérlegelnie, így különösen azt, hogy az azonnali jogvédelem elmaradása nem okoz-e súlyosabb hátrányt, mint amilyennel az azonnali jogvédelem biztosítása járna.

Felperes

A közigazgatási per megindítására jogosult:

az ügyfél, tehát akinek jogát vagy jogos érdekét a közigazgatási tevékenység közvetlenül érinti;

az ügyész, a törvényességi felügyeletet vagy ellenőrzést gyakorló szerv– ha a felhívásában megállapított határidő eredménytelenül telt el;
az a közigazgatási szerv, amely az ügghöz meghatározott módon kapcsolódik:
civil szervezet, törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott ügyekben valamely alapvető jog védelme érdekében;
azérdek-képviselői szervezet, a köztestület törvényben meghatározott esetekben az általa képviselt tagság, illetve csoport jogos érdekeinek közvetlen sérelme vagy veszélyeztetése esetén

Alperes

A keresetet az ellen a *közigazgatási szerv* ellen kell indítani, amely a jogvita tárgyát képező közigazgatási tevékenységet megvalósította. Többfokú közigazgatási eljárásban hozott cselekmény esetén a közigazgatási cselekmény megvalósítója az utolsó fokon eljáró közigazgatási szerv.

Kivételesen – a közszolgálati perekben, a közigazgatási szerződéssel kapcsolatos perekben – ha a közigazgatási szerv a felperes, akkor alperes lehet *nem közigazgatási szerv* is.

Intézkedések a keresetlevél alapján

Miután a felperes a közigazgatási szervnél előterjesztette a keresetlevelét, a *közigazgatási szerv a keresetlevelet a benyújtásától számított harminc napon belül*(ha a keresetlevél azonnali jogvédelem iránti kérelmet is tartalmaz, akkor öt napon belül) *az ügy irataival együtt a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz köteles továbbítani.* Többfokú közigazgatási eljárásban hozott cselekmény esetében az elsőfokon eljáró közigazgatási szerv a benyújtástól számított tizenöt napon belül (azonnali jogvédelem iránti kérelem esetén három napon belül) az ügy irataival együtt felterjeszti a másodfokon eljáró közigazgatási szervhez, amely azokat a benyújtástól számított harminc napon belül (azonnali jogvédelem iránti kérelem esetén nyolc napon belül) továbbítja a bírósághoz.

A keresetre adott védekezést tartalmazó *védiratot* az alperes a keresetlevélnek, illetve az ügy iratainak továbbításával egyidejűleg terjeszti elő. A *védirat* az alperesnek a keresetlevélben foglaltakra tett nyilatkozata, amely vagy a keresetlevél visszautasítására irányul, vagy érdemi védekezést tartalmaz.

A *bíróság a keresetlevelet haladéktalanul, de legkésőbb a bírósághoz érkezését követő nyolc napon belül megvizsgálja,* és szükség szerint a következő intézkedéseket teszi:

- ha a keresetlevél nem felel meg a törvény által meghatározott alaki követelményeknek, vagy azt kötelező jogi képviselő esetén nem jogi képviselő útján nyújtották be, a bíróság a felperest a *hiányok* megjelölése mellett, rövid határidő tűzésével azok *pótlására hívja fel,*
- ha a keresetlevélből vagy mellékleteiből az tűnik ki, hogy az ügy más bíróság vagy más hatóság hatáskörébe tartozik, vagy a perre más bíróság illetékes, és ez a bíróság vagy hatóság az iratokból megállapítható, a bíróság *a keresetlevelet ehhez a bírósághoz vagy hatósághoz átteszi,*

- ha a keresetlevél a törvényben meghatározott okokból nem alkalmas az érdemi elbírálásra, *a keresetlevelet visszautasítja,*
- dönt az *azonnali jogvédelem iránti kérelemről.*

Ha egyik intézkedést sem kell hoznia, a bíróság a kereset érdemi elbírálása felől intézkedik.

Perelőkészítés

A polgári perrel szemben a közigazgatási per nem oszlik két – perfelvételi és érdemi tárgyalási – szakaszra. Az egységes perszerkezet sajátossága azonban, hogy a bíróság a keresetlevél érkezésétől számított tizenöt napon belül előkészítőtanácsulást tart – akkor is, ha az ügyet egyesbíró bírálja el –, majd a keresetlevélnek a bírósághoz való érkezését követő harminc napon belül intézkedik a tárgyalási határnap kitűzéséről vagy az ügy tárgyaláson kívüli elbírálásáról.

Tárgyaláson / tárgyaláson kívüli elbírálás

A közigazgatási perben *főszabály a tárgyaláson kívüli elbírálás.* Ha egyik fél sem kérte tárgyalás tartását, és azt a bíróság sem tartja szükségesnek, a bíróság az ügy érdemében tárgyaláson kívül határoz. *Tárgyalás tartását* a felperes a keresetlevélben, az alperes a védíratbankérheti, kérelem esetén kötelező tárgyalás tartása – kivéve, ha az alperes a keresetet az első tárgyalást megelőzően teljes egészében alaposnak ismeri el, vagy a közigazgatási cselekmény olyan lényeges alaki hiányosságban szenved, amely miatt nem létezőnek kell tekinteni, mert ezekben az esetekben a bíróság a pert tárgyalás tartása iránti kérelem ellenére is tárgyaláson kívül bírálhatja el. *Nem lehet a pert tárgyaláson kívül elbírálni* továbbá, ha – az okirati bizonyítást ide nem értve – *bizonyítást kell lefolytatni.*

Bizonyítás

A bíróság hivatalból bizonyítást rendelhet el az olyan tény, körülmény alátámasztására szolgáló bizonyítékok tekintetében, amelyeket hivatalból kell figyelembe vennie; a kiskorú vagy fogyatékosági támogatásra jogosult személy érdekeit veszélyeztető jogsértésre való hivatkozás esetén, vagy ha törvény így rendelkezik.

Fontos szabály, hogy ha a megelőző eljárás hivatalból indult, és a fél az abban megállapított tényállás megalapozatlanságát, hiányosságát vagy iratellenességét valószínűsíti, a bíróság a közigazgatási szervet a tényállás valóságának *bizonyítására kötelezi.*

Eljárás felfüggesztése

Ha a közigazgatási szerv a cselekményt visszavonja és eljárását folytatja, a cselekményt módosítja, illetve az állított *jogsérelem orvoslása érdekében* az arra *jogosult közigazgatási szerv eljárást indít*, erről haladéktalanul értesíti a bíróságot. Abíróság eljárását a közigazgatási eljárás befejezéséig *felfüggeszti.* A közigazgatási szerv a jogsérelem orvoslása érdekében tett cselekményről haladéktalanul értesíti a bíróságot. A bíróság a közigazgatási szervnek a

jogsérelem orvoslására tett cselekményére tekintettel *nyilatkozattételre hívja fel a felperest*. Ha a felperes a bíróság által meghatározott határidőn belül nem nyilatkozik, és a jogsérelem orvoslása érdekében tett cselekmény a kereseti kérelemnek eleget tett, a bíróság *az eljárást megszünteti*, és az alperest a felperes, valamint a felperest támogatóérdekelt perköltségének megfizetésére kötelezi. Ha a felperes nyilatkozata szerint a cselekmény a kereseti kérelemnek nem tesz eleget, *az eljárás folytatódik*.

A bíróság határozata

Ha a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság az ügy érdemében határozott, a hatóságnál ugyanabban az ügyben azonos tényállás mellett - a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság által elrendelt új eljárás kivételével - nincs helye új eljárásnak.

A hatóságot a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság határozatának rendelkező része és indokolása köti, a megismételt eljárás és a döntéshozatal során annak megfelelően jár el.

A bíróság *a keresetet elutasítja*, ha a kereset alaptalan, vagy a felperes jogának vagy jogos érdekének közvetlen sérelme nem állapítható meg, vagy olyan eljárási szabályszegés történt, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt.

Ha a kereset alapos, tehát a felperes jogának vagy jogos érdekének közvetlen sérelmét okozó, az ügy érdemi elbírálására kiható szabályszegés történt, úgy *elsődleges a bíróság reformatórius jogköre*. Ennek értelmében a bíróság a jogsértőközigazgatási cselekményt *megváltoztatja*, ha *az ügy természete azt megengedi*, a tényállás megfelelően *tisztázott*, a rendelkezésre álló adatok alapján *a jogvita véglegesen eldönthető, és* a közigazgatási cselekmény *többfokú közigazgatási eljárásban* valósult meg, *vagy* a megváltoztatást *egyfokú közigazgatási eljárásban* megvalósított közigazgatási cselekmény esetén *törvény lehetővé teszi*.

Ha a kereset alapos, és nincs helye megváltoztatásnak, akkor a bíróság a közigazgatási cselekményt a közlésére visszamenőleges hatállyal *megsemmisíti; kivételesen* – a hatályvesztés pontos időpontjának megjelölésével – *hatályon kívül helyezi*, és szükség szerint mindezekhez igazodóan a közigazgatási szervet *új eljárásra kötelezi*. A megsemmisítés és a hatályon kívül helyezés között tehát abban van különbség, hogy a közigazgatási cselekvés melyik időponttól kezdődően – visszamenőlegesen vagy a jövőre nézve – nem alkalmazható.

Jogorvoslat a bíróság ítélete ellen

A bíróság *ítélete ellen* fellebbezésnek *főszabályként nincs helye*. A bíróság ítélete ellen kivételesen – a közléstől számított tizenöt napon belül – akkor van helye fellebbezésnek, ha a törvény lehetővé teszi (pl. mulasztási perben, marasztalási perben hozott ítélet ellen). A másodfokú bíróság az ügy érdemében tárgyaláson kívül határoz, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart. A bíróság által hozott *végzés ellen főszabályként* ugyancsak *nincs helye* fellebbezésnek; a fellebbezés akkor vehető igénybe, *ha a törvény* – gyakran a Pp.-re utalással – *kifejezetten megengedi*.

A rendkívüli perorvoslatok közül van lehetőség felülvizsgálatra – minden esetben csak a befogadás külön engedélyezése mellett – a Kúria előtt és perújításra az elsőfokon eljárt bíróság előtt.

Különleges közigazgatási perek és egyéb közigazgatási bírósági eljárások

A törvény számos *különleges per*- és ehhez kapcsolódóan szabályozva egyéb közigazgatási bírósági eljárásokat – rendez, amelyre vonatkozó szabályok részben különböznek a közigazgatási perekre vonatkozó általános rendelkezésektől.

Egyszerűsített per: az egyszerűbb megítélésű ügyekben a gyors lebonyolítás érdekében rugalmasak az eljárási szabályok, pl. a bíróság mellőzheti az előkészítő tanácsülés tartását, a perbeli cselekményekről jegyzőkönyv helyett feljegyzést készít, a végzésekkel szemben a közléstől számított nyolc napon belül van helye fellebbezésnek.

Mulasztási per: A közigazgatási szerv hallgatásával, *passzivitásával szemben nyújt jogvédelmet*, eredményeképpen a bíróság a közigazgatási szervet elmaradt közigazgatási cselekmény megvalósítására kötelezi.

Marasztalási per: a felperes ebben a perben azzal a kérelemmel fordul a bírósághoz, hogy az alperest valamilyen szolgáltatás nyújtására, valaminek a tevésére vagy nemtevésére kötelezze.

Megállapítási per: Bár nem a különleges perek között sorolja fel a Kp., mégis speciálisnak tekinthető – a keresetben a felperes kéri a közigazgatási tevékenységgel előidézett jogsértés tényének vagy a közigazgatási jogviszony szempontjából lényeges egyéb ténynek a megállapítását. Akkor terjeszhető elő, ha az a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása érdekében szükséges, és a közigazgatási tevékenység vagy a jogviszony természeténél fogva, illetve valamely más okból a határozat megváltoztatására, hatályon kívül helyezésére illetve marasztalásra irányuló kereseti kérelemnek nincs helye.

Köztestületi felügyeleti per: A per célja a köztestületek törvényes működésének a helyreállítása; akkor alkalmazható, ha jogszabály az adott köztestület felett meghatározott szerv felügyeleti jogát határozza meg.

Önkormányzati normakontroll eljárások: Különleges szabályokat kell alkalmazni a Kúria hatáskörébe tartozó, az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló, valamint a helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettségének elmulasztása miatt indult eljárásokra.

A határozat teljesítésének kikényszerítésére irányuló eljárás: Ha a közigazgatási szerv nem tesz eleget a hatályon kívül helyezés folytán új eljárásra kötelezésnek vagy a mulasztási perben a cselekmény megvalósítására kötelezésnek, úgy a teljesítés kikényszerítése ez által az eljárás által érvényesíthető.

A közigazgatási szerv kijelölésére irányuló eljárás lefolytatására akkor kerül sor, ha ugyanazon közigazgatási cselekményre nézve több közigazgatási szerv állapította meg hatáskörét vagy annak hiányát, feltéve utóbbi esetben, hogymiatt a közigazgatási hatósági eljárás nem indulhat meg vagy nincs folyamatban.

Feladat:

Az ügyfél a hatósági eljárásban a fellebbezési határidőn belül lemondott a fellebbezésről. Ez alapján a hatósági határozat első fokon jogerőre emelkedett.

Indíthat az ügyfél a határozat megváltoztatása iránt közigazgatási pert?
Indokolja válaszát!

13. Egyes személyiségi jogok érvényesítése iránt indított perek (Pp. XXXVIII. Fejezet)

A személyiségi jogi perekről általában

A Polgári Törvénykönyv abszolút védelemben részesíti az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat (Ptk. 2:42. §). Akit személyiségi jogaiban megsértenek, a jogsértővel szemben egyrészt pusztán a jogsértés ténye alapján *felróhatóságtól független szankciókat* – a jogsértés megtörténtének bíróságimegállapítása; a jogsértés abbahagyása és a jogsértő eltiltása a további jogsértéstől; elégtétel adására kötelezés; a sérelmes helyzet megszüntetése, a jogsértést megelőző állapot helyreállítása és a jogsértéssel előállított dolog megsemmisítése vagy jogsértő mivoltától való megfosztása; a jogsértéssel elért vagyoni előny átengedése a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint – követelhet (Ptk. 2:52. §), valamint az őt ért nem vagyoni sérelemért *sérelemdíjra* (Ptk. 2:52. §), a vagyoni sérelemért *kártérítésre* (Ptk. 2:53. §) tarthat igényt. A személyiségi jogok érvényesítésére irányuló perekben a felperes által érvényesíthető jogkövetkezmények részben tehát eltérnek a vagyoni jogi perek jogkövetkezményeitől, amelyek a perek különleges szabályozását igénylik.

Bár az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 62. §-a (1) bekezdésének pontja értelmében a feleket jövedelmi és vagyoni viszonyaikra tekintet nélkül *illetékfeljegyzési jog* illeti meg a személyek polgári jogi védelmével kapcsolatos perekben – a személyiségi jogi perek a polgári perrendtartásban nem képeznek általában elkülönült különleges pertípust, hanem csupán egyes személyiségi jogok érvényesítéséhez kapcsolt a jogalkotó különleges eljárást. A hatályos szabályozás szerint három ilyen per létezik:

- 1./ a sajtó-helyreigazítási per
- 2./ a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog érvényesítése iránt indított per
- 3./ a közösséghez tartozással összefüggő személyiségi jog érvényesítése iránt indított per

13.1. A sajtó-helyreigazítási per (Pp. 495.§ - 501.§)

A sajtó-helyreigazítási eljárás célja, rendeltetése

Asajtó-helyreigazítás a polgári jog különleges személyiségvédelmi eszköze, amelynek lényege, hogy amennyiben valakiről meghatározott sajtótermékben (médiatartalomban) *valótlan* tényt állítanak, híresztelnek, való tényt hamis színben tüntetnek fel, a lehetőség szerinti *legrövidebb időn belül*, igényt terjeszthet elő arra, hogy a sajtótermékben (médiatartalomban) olyan *helyreigazító közlemény* jelenjen meg, amelyből kitűnik, hogy a sérelmezett közlés mely tényállítását valótlannak, megalapozatlannak, mely tényeket tüntet fel hamis színben, és ezzel szemben melyek a való tények. Amennyiben pedig a sajtószerv a helyreigazításra vonatkozó kötelezettségének nem tesz önként eleget, az érintett személy ugyancsak rövid időn belül egy csak szűk körű bizonyítási eljárást lehetővé tevő, *soron kívüli* polgári peres eljárásban szerezhet érvényt a helyreigazítás iránti követelésének.

A sajtó-helyreigazítási eljárás szabályait részben a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 12.§-a, részben a **Pp. 495.-501. §-a** tartalmazza.

A pert megelőző kötelező eljárás

Aki a sajtóközleményben megjelent, valótlan tartalmú tényt sérelmezi, nem fordulhat *közvetlenül* a bírósághoz. A sajtó-helyreigazításra irányuló igény bíróság előtti érvényesítésének *előfeltétele* a peres eljárást megelőző igényérvényesítés a kifogásolt közleményt megjelentető sajtószervvel szemben. A per megindítása előtt a sérelmezett közlemény *megjelenésétől számított harminc napon belül* írásban – kötelezően a sérelmezett közlemény, *avalótlan/hamis színben feltüntetett tényállítások és ha azok közzétételét is igényli, ezen felül a valós tények megjelölésével* – kell kérnie a helyreigazítás közzétételét a médiaszolgáltatótól, a sajtótermék szerkesztőségétől vagy a hírügynökségtől (a továbbiakban együtt: *sajtószerv*). A sajtószerv a határidőben kért helyreigazítás közzétételét csak akkor tagadhatja meg, ha helyreigazítást *nem* az arra *jogosult* kérte, a kérelem *nem tartalmazza* annak kötelező elemeit, vagy ha a kérelemben előadottak valósága nyomban *megcáfolható*.

Ha a sajtószerv a fentiek miatt nem tagadhatja meg a helyreigazítást, úgy az igény kézhezvételétől számított rövid határidőn belül – amely napilap, internetes sajtótermék és hírügynökség esetében 5 nap, lekérhető médiaszolgáltatás, lineáris médiaszolgáltatás esetében 8 nap, időszaki lap esetében 8 nap, de a legközelebbi számban – köteles a helyreigazító közlemény közzétételére.

A keresetindítás

Ha a sajtószerv a helyreigazítás közzétételére irányuló kötelezettségét *határidőben nem teljesíti*, az azt igénylő fél ellene sajtó-helyreigazítási pert indíthat. A sajtó-helyreigazításra irányuló keresetet – amelyet semmilyen más keresettel összekapcsolni vagy egyesíteni nem lehet – a *közlési kötelezettség utolsó napjától számított tizenöt nap alatt* kell megindítani (ennek a határidőnek az elmulasztása esetén – szemben a pert megelőző kérelem előterjesztésének határidejével – van helye igazolási kérelemnek).

A *keresetlevélben elő kell adni* határozottan az igényelt helyreigazító közleményt és a tényeket a pert megelőző eljárásról – megjelölve egyben a sérelmezett közleményt, a valótlan/hamis színben feltüntetett tényállításokat és ha azok közzétételét is igényli, ezen felül a valós tényeket –; *csatolni kell* az igazolást arról, hogy a felperes a

helyreigazítást törvényes határidőben igényelte, valamint a kifogásolt közleményt tartalmazó sajtóterméket, ha az rendelkezésre áll.

A peres felek

A sajtó-helyreigazítási per *felperese* a sajtóközlemény által érintett fél, ugyanaz a személy, aki a pert megelőző helyreigazítás iránti kérelmet előterjesztette; az *alperes* pedig a sajtószerv, amely félként jár el akkor is, ha egyébként nincssperbeli jogképessége.

Hatáskör, illetékesség

A sajtó-helyreigazítási per elbírálása a *törvényszék hatáskörébe* tartozik. A perre az a bíróság *kizárólagosan illetékes*, amelynek területén az alperes székhelye, illetve lakhelye található.

Az eljárás menete

A sajtó-helyreigazítás iránti per lényeges jellemzője a *rendkívüli gyorsaság*: az általános szabályoktól eltérően a bíróság a sajtó-helyreigazítási perben legkésőbb a perfelvételre alkalmas keresetlevél benyújtásától számított *tizenötödik napra* perfelvételi tárgyalást tűz ki, és az idézéssel együtt hívja fel az alperest az ellenkérelme előterjesztésére. Ugyancsak a per speciális jellegéből következik, hogy az alperes az *ellenkérelmét vagy a tárgyaláson szóban*, vagy pedig legkésőbb a perfelvételi tárgyalás határnapját megelőző *három nappal írásban* terjesztheti elő – az írásbeli ellenkérelmet azonban egyidejűleg ajánlottelsőbbbségi postai küldeményként a felperesnek is igazoltan meg kell küldenie. Az ellenkérelem elmaradásának nem a bírósági meghagyás a szankciója – bírósági meghagyás a sajtó-helyreigazítási perben nem bocsátható ki –, hanem ebben az esetben a keresetet *nem vitatottnak kell tekinteni*, és ez alapján ítéletet hozni.

Bár a sajtó-helyreigazítási perben is az elsőfokú eljárás két szakra oszlik, a per főszabály szerint egyetlen tárgyaláson befejezhető. Ha ugyanis annak nincs elháríthatatlan eljárásjogi vagy a bíróság működésében rejlő objektív akadálya, a bíróság a perfelvételt lezárja, és azonnal – tehát halasztás nélkül – megkezdi az érdemi tárgyalást. A hatékony jogvédelem a perben csak *korlátozott bizonyítást* enged meg, lényegében a feleknek a bizonyítási érdekükhöz igazodóan a tárgyaláson az általuk előadottakat nyomban bizonyítaniuk kell. Az érdemi tárgyalást kivételesen – legfeljebb 15 napra – *csak akkor lehet elhalasztani*, ha ezt a bizonyító fél kéri, és már feltárt bizonyítékok a bizonyítás eredményességét valószínűsítik, vagy pedig ha a bizonyítás egy tárgyaláson lefolytatásának a felek körülményein kívül eső objektív akadálya van.

Ugyancsak a gyors elintézést szolgálja, hogy a perben igazolásnak, viszontkeresetnek, a felek megegyezésén alapuló szünetelésnek, felfüggesztésnek, beavatkozásnak, kereset- és ellenkérelem-változtatásnak *nincs helye*. Nem szünetelhet az eljárás a tárgyalás elmulasztása miatt sem: ha az esetlegesen elhalasztott érdemi tárgyalást valamennyi fél elmulasztja, vagy a tárgyalást el nem mulasztó fél a tárgyalás megtartását nem kéri, és a mulasztó fél egyik esetben sem kérte előzőleg a tárgyalás távollétében történő megtartását, úgy a bíróság az eljárást hivatalból megszünteti. A szünetelés további esetei az általános szabályok alapján alakulnak, de a szünetelés időtartama nem négy, hanem *egy hónap*.

Az eljárást befejező érdemi határozat

Ha a bíróság a keresetnek helyt ad, ítéletében – a kérelem és az ellenkérelem korlátai között – *belátása szerint* állapítja meg a *helyreigazítás szövegét*, és ennek közlésére az alperest határidő tűzésével kötelezi. Az általános határidőktől eltérően a bíróság az ítéletét annak meghozatalától és kihirdetésétől számított tizenöt napon belül írásba foglalja, az ítélet meghozatalát és kihirdetését legfeljebb tizenöt napra halaszthatja el.

Jogorvoslat

A másodfokú sajtó-helyreigazítási peres eljárás egyetlen speciális rendelkezése, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezést legkésőbb az iratok beérkezésétől számított *15 napon belül köteles elbírálni*. Főszabály a tárgyaláson kívüli elbírálás, azonban a fellebbező fél a fellebbezésében, a fellebbező fél ellenfele a fellebbezés kézbesítésétől számított három napon belül kérheti tárgyalás tartását. A fellebbezési ellenkérelem és a csatlakozó fellebbezés előterjesztésének határideje is rövidebb: a fellebbezés kézbesítésétől számított öt nap. Mindezekon felül a fellebbezési eljárásra az általános szabályokat kell alkalmazni.

A rendkívüli perorvoslat annyiban korlátozott, hogy a sajtó-helyreigazítási perben hozott ítélet ellen *perújításnak nincs helye*. A felülvizsgálati kérelem előterjesztése nem kizárt, és a felülvizsgálati eljárásra egyetlen speciális szabály vonatkozik: a Kúria a felülvizsgálati kérelmet legkésőbb az iratok beérkezésétől számított hatvan napon belül köteles elbírálni.

13.2. A képmáshoz és a hangfelvételhez való jog érvényesítése iránt indított per (Pp. 502.§ - 504.§)

A képmás és hangfelvétel védelme

A Ptk. 2:48. §-a a személyiségi jogok körében kifejezetten védelemben részesíti a *képmáshoz és a hangfelvételhez való jogot*. Kimondja, hogy a képmás vagy hangfelvétel elkészítéséhez és felhasználásához az érintett személy *hozzájárulása* szükséges, ez alóli kivételként azonban nincs szükség az érintetthozzájárulására a felvétel elkészítéséhez és az elkészített felvétel felhasználásához *tömegfelvétel és nyilvános közéleti szereplésről készült felvétel* esetén.

Mivel a képmás és hangfelvétel jogosulatlan felhasználása olyan érdeksérelemeket okozhat, amelyek orvoslása gyors és hatékony védelmet igényel, a jogalkotó a képmáshoz és hangfelvételhez fűződő személyiségi jog megsértése esetére is egy különleges eljárást hozott létre.

Fontos azonban annak a hangsúlyozása, hogy a sajtó-helyreigazítással szemben a képmáshoz és hangfelvételhez fűződő személyiségi jogok védelmére nemcsak a különleges perben, hanem *az általános személyiségi jogi perben is sor kerülhet*

– csak az utóbbi perben nem alkalmazhatók a rendkívüli gyorsasághoz kapcsolódó speciális szabályok.

A képmáshoz és a hangfelvételhez való jog érvényesítése iránt indított per (röviden: „képmásper”) szabályait a **Pp. 502.-504. §-a** tartalmazza.

A pert megelőző kötelező eljárás

A sajtó-helyreigazítási perhez hasonlóan az érintett a különleges per szabályainak alkalmazása esetén nem fordulhat *közvetlenül* a bírósághoz. Akiről hozzájárulása nélkül képmás vagy hangfelvétel készül, illetve kerül

felhasználásra, az a készítésről, illetve a felhasználásról történt *tudomásszerzés időpontjától számított harminc napon belül, de legfeljebb a képmás vagy hangfelvétel készítésének, illetve felhasználásának időpontjától számított három hónapon belül* – a sérelmezett képmás/hangfelvétel, felhasználás esetén a felhasználás ideje és módja, a tudomásszerzés időpontja egyidejű megjelölésével

– írásban kérheti a készítőtől, illetve a felhasználótól a jogsértés abbahagyását, és/vagy azt, hogy adjon megfelelő elégtételt, és ennek biztosítson saját költségén megfelelő nyilvánosságot, és/vagy a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítását és a

jogsértéssel előállított dolog megsemmisítését vagy jogsértő mivoltától való megfosztását.

Ha a kérelmezett *nem tudja* a kérelemben előadottak valóságát *nyomban cáfolni*, a kérelem a *jogosulttól származik* és a kötelező elemeket *tartalmazza*, a kérelem teljesítésének *kötelezettsége keletkezik*, amelynek *határidejét* nem a törvény, hanem kérelmében *az igény előterjesztője* – napokban – *jelöli meg*.

A keresetindítás

Ha a képmás, hangfelvétel készítője, felhasználója az igény teljesítésére irányuló kötelezettségét *határidőben nem teljesíti*, az azt igénylő fél ellene pert indíthat. A keresetben kizárólag azokat az igényeket lehet előterjeszteni, amelyeket a pert megelőző kérelemben azzal, hogy *ezen felül* a felperes kérheti még a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását; minden más személyiségi jogi igényt csak az általános szabályok szerint lefolytatandó külön személyiségi jogi perben lehet kérni. A keresetet – amelyet semmilyen más keresettel összekapcsolni vagy egyesíteni nem lehet – a sérelem orvoslása iránti kérelemben foglaltak teljesítésére rendelkezésre álló *határidő utolsó napjától számított tizenöt nap alatt* kell megindítani (ennek a határidőnek az elmulasztása esetén van helyeigazolási kérelemnek).

A keresetlevélben elő kell adni határozottan az alkalmazni kért személyiségi jogi jogkövetkezményt és a tényeket a pert megelőző eljárásról – megjelölve egyben a sérelmezett képmást/hangfelvételt, felhasználás esetén a felhasználás idejét és módját, a tudomásszerzés időpontját –; *csatolni kell* a sérelem orvoslása iránti kérelmet törvényes határidőben igénylésének igazolását, valamint a képmást/hangfelvételt, felhasználás esetén a megjelenési formától függő okirati vagy tárgyi bizonyítékot, ha az rendelkezésre áll.

Ha az, akiről hozzájárulása nélkül képmás vagy hangfelvétel készül, illetve kerül felhasználásra, a fentiekben rögzített határidőkön belül a pert megelőző kérelmet, illetve a keresetet nem terjeszti elő, *nem veszíti el* a személyiségi jogi szankciók iránti jogát, azonban a személyiségi jog védelme iránt már csak az általános szabályok szerint indíthat pert.

A peres felek

A képmáshoz és a hangfelvételhez való jog érvényesítése iránt indított per *felperese* az érintett, aki a képmáshoz, hangfelvételhez fűződő személyiségi jogamegsértését állítja; az *alperes* pedig a képmás, hangfelvétel készítője illetve felhasználója, amely félként jár el akkor is, ha egyébként nincs perbeli jogképessége.

Hatáskör, illetékesség

A képmáshoz és a hangfelvételhez való jog érvényesítése iránt indított per elbírálása a *törvényszék hatáskörébe* tartozik. A perre az *általános illetékességi szabályok* az irányadók.

Az eljárás további szabályai

Ennek a pernek is lényeges jellemzője a *rendkívüli gyorsaság*, ennek érdekében az eljárás további szabályaira – az eljárás menetére, az eljárást befejező határozatra, a jogorvoslatra – a gyors elintézést biztosító sajtó-helyreigazítási perre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

13.3. A közösséghez tartozással összefüggő személyiségi jog érvényesítése iránt indított per („gyűlöletbeszéd-per”) (Pp. 505.§ - 507.§)

A közösséghez tartozással összefüggő személyiségi jog érvényesítése iránt indított per (a közvéleményben elterjedt megnevezés szerint: „gyűlöletbeszéd-per”) egy olyan különleges személyiségvédelmi eszköz, amely által a felperes a saját nevében *nem közvetlenül a személyét*, hanem egy olyan *közösséget ért jogsérelem* miatt igényelheti – a jogsértéssel elért vagyoni előny átengedésének kivételével – a személyiségi jogok megsértésének valamennyi szankcióját, amely közösséghez ő maga is tartozik.

Az igény érvényesítésének szabályait részben a Ptk. 2:54. §-ának (5) bekezdése, részben a **Pp. 505.-507. §-a** tartalmazza.

Keresetindítás

Ha a törvényben *tételesen felsorolt egyes közösségeket* – ezek a közösségek: a magyar nemzet, illetve valamely nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösség – *nagy nyilvánosság előtt súlyosan sértő* vagy kifejezőmódjában indokolatlanulbántó *jogsérelem éri*, akkor a jogsértés megtörténtétől számított *harminc napos jogvesztő határidőn belül* a közösség bármely *tagja* jogosult pert indítani. A perindítás feltétele, hogy a közösséghez tartozás a felperes személyisége *lényeges vonásának* minősüljön.

A keresetlevélben *meg kell jelölni* a jogsértés megtörténtének időpontját és módját, valamint a felperesnek *nyilatkoznia kell* arról, hogy a jogsérelemmel érintett közösséghez tartozik-e (önmagában a jogsérelemmel érintett közösséghez tartozás igazolására ez a nyilatkozat elégséges). A keresetet csak ugyanabból a ténybeli alapból származó

közösséghez tartozással összefüggő személyiségi jog érvényesítésére vonatkozó keresettel lehet összekapcsolni.

A közösség tagjain kívül az *ügyész* is keresetet indíthat, amelyhez a jogosultak hozzájárulása nem szükséges. Az ügyész általi keresetindításnak *két eltérő szabálya van*: egyrészt az ügyész nem érvényesíthet sérelemdíj és vagyoni kártérítés iránti igényt; másrészt a keresetindítás határideje hosszabb: az általános, öt éves határidőn belüli.

Hatáskör, illetékesség

A per elbírálása a *törvényszék hatáskörébe* tartozik. A perre pedig az a bíróság *illetékes*, amelynek területén az alperes belföldi lakóhelye (annak hiányában tartózkodási helye) vagy székhelye található, de ha az előző szabályok alapján az illetékes bíróság nem állapítható meg, a perre a Fővárosi Törvényszék illetékes.

Az eljárás menete

A per elintézése nem soron kívül történik, azonban a gyors elbírálást segíti elő, hogy a perben viszontkereset előterjesztésének, beavatkozásnak *nincs helye*.

Egyesítés, elkülönítés

Mivel a közösségnek számos tagja lehet, ezért elvileg nem kizárt, hogy a jogvesztő határidőn belül ugyanazon jogsértésre hivatkozva többen is pert indíthatnak. Ezt a helyzetet kívánja kezelni a perek *kötelező egyesítése*. A bíróságnak el kell rendelnie az olyan folyamatban lévő perek egyesítését, amelyeknek tárgya a közösséghez tartozással összefüggő személyiségi jog érvényesítése, ha az igények ugyanabból a ténybeli alapból származó jogsérelemmel függenek össze

– *függetlenül attól*, hogy a perek ugyanazon vagy különböző bíróság előtt vannak-e folyamatban. Ha különböző bíróság előtti pereket kell egyesíteni, akkor az egyesítést követően az a bíróság jár el, amelyhez a legkorábban érkezett keresetlevelet benyújtották. Ha az egyesített perek valamelyikében az egyesítésig a perfelvétel már lezárásra került, az érintett ügy tekintetében a bíróság a perfelvételt újra megnyitja.

Ha azonban az előzőek szerint egyesített perben bármely felperes (vagyoni) kár megtérítése iránti követelést is érvényesít – mivel abban a részben nem lehet a kereseteket együttesen elbírálni – a bíróság elrendeli a *kártérítési per önálló ügyként* történő tárgyalását, és azt a „gyűlöletbeszéd-per” jogerős elbírálásáig *felfüggeszti*; majd a felfüggesztés megszüntetését követően a pert az általánosságok szerint tárgyalja.

Az eljárást befejező érdemi határozat

A bíróságnak a keresetről döntés során a személyiség lényeges vonásának minősülő, a közösséghez tartozással összefüggő személyiségjegy vonatkozásában *azt kell vizsgálnia*, hogy a közösséget bántó jogsérelem alkalmas lehet-e arra, hogy általában véve a közösséghez tartozó személy személyiségi jogának a sérelmét is okozza. Ha jogsértés szankciójaként sérelemdíjat alkalmaz, azt nem külön-külön kell az egyes felpereseknek megítélni (tehát ebből a szempontból nincs jelentősége annak, hogy a közösség hány tagja lép fel a közösséget érintő azonos jogsérelem miatt), a *sérelemdíjat egy összegben* kell megítélni, az az igényt érvényesítő felpereseket *egyetemlegesen* illeti meg.

Jogorvoslat

A pernek sem a rendes, sem a rendkívüli perorvoslatra nézve nincsenek különleges szabályai.

Feladat:

Az érintett személyről (később: felperes) egy napilapban 2021. szeptember 1. napján olyan közlemény jelent meg, amelynek egyes tényállításai valótlan tartalmúak voltak.

A következő kérdésekre adandó válaszok során abból kell kiindulni, hogy az előterjesztett kérelem és keresetlevél hiánytalan; valamennyi fél és a bíróság valamennyi cselekményét a határidő utolsó napján teljesíti, továbbá hogy az első fokon eljáró bíróság az első – perfelvételi és érdemi – tárgyaláson ítéletet hoz, és azt nyomban ki is hirdeti.

- a.) Meddig kérheti a felperes a sajtószervtől a pert megelőző helyreigazító közlemény közzétételét?
- b.) Meddig köteles a sajtószerv a kért helyreigazítást közzétenni?
- c.) Meddig terjesztheti elő a felperes – amennyiben a sajtószerv nem tett eleget a helyreigazítás közzétételi kötelezettségének – keresetlevelét?
- d.) Legkésőbb melyik időpontra tűzheti ki az elsőfokú bíróság a tárgyalást?
- e.) Melyik időpontig köteles az elsőfokú bíróság az ítéletet írásba foglalni?
- f.) Melyik időpontig köteles az elsőfokú bíróság az ítéletet kézbesítését elrendelni?
- g.) Legkésőbb melyik időpontban bírálja el a másodfokú bíróság a fellebbezést, feltételezve, hogy az elsőfokú ítélet kézbesítésére annak elrendelésétől számított 7. napon került sor?

14. A munkaügyi perek (Pp. XXXIX. Fejezet)

A munkaügyi per fogalma

Munkaügyi per alatt a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) alapján létesített, a közalkalmazotti, a szolgálati, a közfoglalkoztatási, a sporttörvény alapján kötött munkaszerződéses, a szakképzés során kötött szakképzési munkaszerződésből eredő, a nemzeti felsőoktatási törvény szerinti hallgatói munkaszerződésből eredő, a szociális szövetkezettel és foglalkoztatási szövetkezettel létesített tagi munkavégzési jogviszonyból (ezek együttes elnevezése: *munkaviszony*) származó pert kell érteni.

Ha a perben bármelyik fél – akár a munkavállaló, akár a munkáltató – személye engedményezés, tartozásátvállalás, munkáltatói jogutódlás, a munkáltató személyében bekövetkező változás alapján módosul, a per *továbbra is munkaügyi pernek minősül*. Nem tartoznak viszont a munkaügyi perek közé a közszolgálati jogviszonyból – az állam vagy az állam nevében eljáró szerv és az állam nevében foglalkoztatott személy között munkavégzés, illetve szolgálatteljesítés céljából létesített, a közszolgálatára irányuló, törvényben meghatározott speciális kötelezettségeket és jogokat tartalmazó jogviszony; ide nem értve a bírák, az igazságügyi alkalmazottak, továbbá az ügyészségi alkalmazottak szolgálati viszonyát, valamint a munkaviszonyban állók jogviszonyát – eredő jogviták, amelyek közigazgatási perek.

A munkaügyi perben eljáró bíróság

A munkaügyi perek a *törvényszék hatáskörébe* tartoznak. Az általános illetékességi szabály a munkaügyi perekben is az *alperes lakóhelye, székhelye*; azonban a *munkavállaló felperes* a pert az alperesre általánosan illetékes bíróság helyett belföldi lakóhelye, ennek hiányában belföldi tartózkodási helye szerint illetékes munkaügyi perben eljáró bíróság előtt is *megindíthatja*, továbbá *megindíthatja* azon munkaügyi perben eljáró bíróság előtt is, amelynek illetékességi területén huzamos ideig munkát végez vagy végzett. A *munkáltató felperes* a pert *kizárólag* a munkavállaló belföldi lakóhelye, ennek hiányában a belföldi tartózkodási helye szerinti bíróság előtt indíthatja meg.

A *bíróság összetétele* speciális, egyes kivételes esetektől eltekintve, a munkaügyi perben az elsőfokú bíróság egy bíróból és két ülnökből áll, amelyek közül az egyiket a munkavállalói, a másikat a munkáltatói érdekképviselői szervek jelölik. A másodfokon eljáró bíróság viszont három hivatásos bíróból álló tanácsban ítélezik.

A *bírák kizárásának* szabályai az általános rendelkezéseken túl kiegészülnek azzal, hogy a munkaügyi perben nem lehet bíró és ülnök az sem, aki a keresettel megtámadott intézkedést tette vagy a határozatot meghozta, ezek hozzátartozója; valamint aki a fegyelmi vagy egyeztetési eljárásban részt vett, ideértve a tanúként vagy szakértőként történő részvételét is.

A per szabályai

A munkaügyi perben *nem kötelező a jogi képviselőt*. Kötelező azonban a jogi képviselőt a felülvizsgálati eljárásban a felülvizsgálati kérelmet, csatlakozó felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél számára.

Ha a munkaügyi per által érintett munkaviszonyból származó távolléti díj nem haladja meg a jogszabályban meghatározott mértéket – a per által érintett munkaviszonyból származó bruttó havi átlagkeresete a keresetlével benyújtásakor vagy ha a munkaviszony korábban megszűnt, annak megszűnésekor; vagy ha a munkaügyi per a munkaviszony jogellenes megszüntetése tárgyában indult, a munkáltató munkaviszony megszüntetésére irányuló jognyilatkozata közlésének időpontjában nem haladja meg ezt az időpontot megelőző második év nemzetgazdasági bruttó havi átlagkeresetének kétszeresét –, a perben félként részt vevő munkavállaló *munkavállalói költségkedvezményre* jogosult. A munkavállalói költségkedvezmény hatálya a keresetlével előterjesztésétől kezdve a per egész tartamára, valamint a végrehajtási eljárásra is kiterjed. A költségkedvezmény alapján fél mentes az illeték előzetes megfizetése, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a per során felmerülő költségek előlegezése, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a meg nem fizetett illeték, továbbá az állam által előlegezett költség megfizetése és a perköltség-biztosíték letétele alól.

Mindezen felül a munkaügyi perekben a feleket *tárgyi költségfeljegyzési jog* illeti meg, kivéve azokat a munkaügyi pereket, amelyekben a feleket tárgyi illetékfeljegyzési jog illeti meg. A feleket *tárgyi illetékfeljegyzési jog* illeti meg a munkaügyi perekben, ha az a munkavállaló szándékos vagy súlyosan gondatlan károkozásával, a vezető állású munkavállaló polgári jog szabályai szerinti kártérítési felelősségével kapcsolatban indult, valamint a végkielégítés iránti per a törvény alapján járó összegben felüli részében, ha az a minimálbér hússzorosát meghaladja.

A munkaügyi perekben általában nem kell soron kívül eljárni; a megszüntetett munkaviszony helyreállítására irányuló perben, valamint a felszámolás alatt álló munkáltatóval szembeni igény elbírálása esetén a bíróság *soron kívül* jár el. Ilyen esetekben a törvényi határidők lerövidülnek: az ellenkérelem, illetve a viszontkereset előterjesztésére

meghatározott határidő tizenöt nap, a tárgyalási időközre meghatározott határidő nyolc nap, a tárgyalás kitűzésére meghatározott határidő egy hónap.

A felperes a keresetétől az eljárás bármely szakaszában az alperes hozzájárulása nélkül is elállhat.

Tárgyalás, bizonyítás

Ha a perfelvételi tárgyaláson a felek személyesen vagy képviselőik útján megjelentek, a tárgyalás a felek megegyezésére irányuló *egyeztetéssel* kezdődik. Ebből a tanács elnöke jogvita egészét a felekkel megtárgyalja.

A munkaügyi perben a bizonyítást egyes esetekben a törvény a munkáltató kötelezettségévé teszi. A munkáltatónak kell bizonyítania a kollektív szerződés, az igény elbírálásához szükséges belső szabályzatok, utasítások és a jogvita eldöntéséhez szükséges, a munkáltató működési körében keletkezett okiratok tartalmát, az igényelt juttatással összefüggő számítások helyességét, ha az vitatott és bérvita esetén a juttatás megfizetését.

Perorvoslatok

A munkaügyi perekben a határozatok elleni *fellebbezésre* az általános szabályokat kell alkalmazni. Különlegesen azonban a *felülvizsgálatra* vonatkozó rendelkezések: Nincs helye felülvizsgálatnak, ha a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték a teljes munkaidőre megállapított kötelező legkisebb havi munkabér (minimálbér) ötszörösét nem haladja meg. Ha a felülvizsgálatnak kizárólag az előző értékhatárlalalom miatt nincs helye, kérelemre a Kúria engedélyezheti kivételesen a felülvizsgálati kérelem befogadását a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítására, a felvetett jogkérdés különleges súlyára, illetve társadalmi jelentőségére, az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségességére, vagy a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltérő ítéleti rendelkezésrettekintettel.

A *perújítás* szabályai pedig annyiban különlegesen, hogy ha a perújítási kérelem előterjesztésére hat hónapon túl kerül sor, a munkavállalónem követelheti munkaviszonyának helyreállítását és az eredeti munkakörben vagy munkahelyen történő továbbfoglalkoztatását, és nem támaszthat munkabér-követelést a perújítási kérelem benyújtását megelőző hat hónapon túli időre.

Feladat:

A nyíregyházi székhelyű munkáltató a munkavállaló által a munkaviszonnyal összefüggésben Debrecenben okozott kár megtérítése iránti pert indít a miskolci lakóhelyű munkavállalóval szemben. A munkaszerződés a felek közötti jogvitákra az Egri Törvényszék kizárólagos illetékességét kötötte ki. Válassza ki, hogy a pert melyik bíróságon indíthatja meg!

- a.) Egri Törvényszék
- b.) Nyíregyházi Törvényszék
- c.) Nyíregyházi Járásbíróság
- d.) Miskolci Törvényszék
- e.) Miskolci Járásbíróság
- f.) Debreceni Törvényszék
- g.) Debreceni Járásbíróság
- h.) választása szerint Egri Törvényszék vagy Miskolci Törvényszék

15. A jegyző birtokvédelmi ügyben hozott határozatának megváltoztatása iránt indított per (Pp. XLI. Fejezet)

A jegyző előtti birtokvédelem

A birtokvédelem két alapvető típusa a jegyző hatáskörébe tartozó – a birtokháborítástól számított egy éven belül indítható –, a birtoklás tényén alapuló, úgynevezett „possessorius” eljárás, valamint a bíróság hatáskörébe tartozó, a birtokláshoz való jogosultságon alapuló „petitorius” eljárás, azaz a birtokper. A jegyző előtti eljárást annál a jegyzőnél lehet írásban vagy szóban előterjeszteni, amelynek illetékességi területén a birtoksértő magatartás megvalósult. Az eljárásban részt vevő felek *a birtokvédelmet kérő, valamint az, aki ellen a birtokvédelmet kéri*. A jegyző határozata ellen közigazgatási úton rendes jogorvoslat nincs; az a fél, aki a jegyző birtokvédelem kérdésében hozott határozatát sérelmesnek tartja, a határozat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül a bíróságtól *a másik féllel szemben indított perben* kérheti a határozat megváltoztatását.

A peres felek. Hatáskör, illetékesség

A perben a felperes az, aki a jegyző birtokvédelmi ügyben hozott határozatát sérelmesnek tartja, míg alperes az, aki a birtokvitában érintett másik fél volt. A perre a birtokvédelmi határozatot hozó jegyző székhelye szerinti bíróság kizárólagosan illetékes. A per elbírálása *járásbírói hatáskörbe* tartozik.

A perindítás

A keresetlevélben, az általános szabályokon túl, meg kell jelölni a támadott birtokvédelmi határozat számát és a határozatot hozó jegyzői szervet. A keresetlevelet a határozat közlésétől számított 15 napon belül a határozatot hozó *jegyzőhöz kell benyújtani*, akinek a törvény alapján a bírósághoz az iratokat nyolc napon belül fel kell terjesztenie. A keresetindításnak a jegyző által hozott határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, azonban a bírósághoz forduló fél a jegyző határozatának a *felfüggesztését* kérheti.

Határozat

A perben *nincs helye bírósági meghagyás kibocsátásának*. A bíróság *csak érdemben dönthet* a jegyző határozatáról: amennyiben azt érdemben helyesnek találja, úgy a keresetet elutasítja, amennyiben pedig álláspontja szerint a jegyző határozata érdemben nem helyes, úgy azt – egészben vagy részben – megváltoztatja. Nincs lehetőség a határozat

hatályon kívül helyezésére és a jegyző újabb eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára utasítására.

Perorvoslatok

A jegyző birtokvédelmi ügyben hozott határozatának a megváltoztatási perben hozott ítélet ellenfellebbezésnek és perújításnak az általános szabályok szerint van helye; *felülvizsgálatnak viszont helye nincs.*

Feladat:

Csendes Bendegúz a Szeged illetékességi területén működő jegyzőtől kérte szomszédja, Hangos Elemér kötelezését az éjszakába nyúló mulatozásoktól eltiltásra. A jegyző a kérelemnek megfelelő határozatot hozott.

- a.) Amennyiben Hangos Elemér a jegyző határozatának megváltoztatását kéri, élhet-e fellebbezéssel közigazgatási úton?
- b.) Ha Hangos Elemér a bírósághoz fordul
  - ki a per felperese és alperese,
  - melyik bíróság jár el a perben,
  - kibocsátható-e bírósági meghagyás, ha az alperes nem terjeszt elő írásbeli ellenkérelmet;
  - a jegyző eljárásának súlyos hiányosságai esetén kötelezhető-e a jegyző új eljárásra és új határozat hozatalára?

16. Kollektív igényérvényesítéssel kapcsolatos perek (Pp. XLII. és XLIII. Fejezet)

Kollektív igényérvényesítés - alapvetés

A polgári per modellje az, hogy a perben egy felperes egy igényt érvényesít egy alperessel szemben.

A modelltől eltérő pereket a jogalkotó azért szeretné elkerülni, hogy a többes igényérvényesítés ne bonyolítsa szükségtelenül a perek lefolytatását, ne legyen egy peren belül valójában több per.

Ezzel szemben a többes igényérvényesítés egy perben – ha van összefüggés az igények között – azt eredményezi, hogy nem kell egyes eljárási cselekményeket külön perekben megismételni, ezzel idő és költség takarítható meg.

A többes igényérvényesítésnek három típusa létezik:

Felperesi pertársaság esetén – amelynek megengedett eseteit a Pp. 36.-37. § tartalmazza – valamennyi (bármilyen számú) jogosult felperesként lép fel, de perbeli cselekményeket valamennyi felperes végez. Ez az igényérvényesítési forma csak korlátozottan igényli a jogosultak együttműködését.

Társult per esetén meghatározott (nagyobb) számú jogosult felperesként lép fel, perbeli cselekményeket azonban csak az egyik felperes végez

Közérdekű per esetén pedig a meg nem határozható számú jogosult nem érvényesíti igényét a perben közvetlenül felperesként, helyettük törvényben meghatározott szerv, személy felperesként fellép és perbeli cselekményeket végez.

A társult pereket és a közérdekű pereket együttesen kollektív igényérvényesítéssel összefüggő pereknek nevezzük. Ezek a perek nem minősülnek különleges polgári pereknek, hanem az igényérvényesítés sajátos eljárási formájának. Létrehozásuk legfőbb oka, hogy vannak olyan tömeges jogsértések, ahol az egyes jogosultak követelése aránylag csekély, ezért felmerül, hogy a per várható költségei miatt kockázatos a perindítás – azonban ha a jogosultak összefognak, együttesen már gazdaságosan és hatékonyan tudnak fellépni a jogsértővel szemben.

A kollektív igényérvényesítésnek számos előnye van, de ugyanakkor több kockázatára is érdemes figyelemmel lenni.

Előnyként határozható meg az igények egy perben érvényesítése folytán a gazdaságos és hatékony perlés; a több igényt érvényesítő között a kockázatok mérséklése, eloszlása; a perek többszörözésének elkerülése által a bíróság tehermentesítése; valamint ezáltal elérhető a jogsértő

hatékony visszatartása a további jogsértésekről, hiszen tisztában van azzal, hogy létezik olyan eljárás, amely által a sérelmet szenvedettek hatékonyan tudnak összefogni.

Hátrányként állapítható meg, hogy a jogosultak részben eltérő érdekei folytán kialakulhat közöttük egy nemkívánatos versengés; nehézséget okozhat a csoportképzés, azaz a jogsértést elszenvedők felkutatása és együttes fellépésük megszervezése; megfigyelhető továbbá, hogy ezekben a perekben a nyilvánosság időnként szükségtelenül felértékelődik.

16.1. Közérdekű perek

A közérdekű per fogalma, alkalmazása

A közérdekű per fogalmát a Pp. nem határozza meg; úgy rendelkezik, hogy a közérdekű per szabályai szerint kell lefolytatni a pert akkor, ha a közérdek védelme érdekében perindításra felhatalmazást adó törvény úgy rendelkezik, hogy a pert a közérdekből indított per különleges rendelkezései alapján kell lefolytatni. Ebből következően csak akkor van helye közérdekű per indításának, ha van olyan törvényi szabály, amely meghatározott szervezetet feljogosít az igény ilyen módon érvényesítésére.

Ilyen törvényi felhatalmazást tartalmaz a Ptk. 2:54. § (4) bekezdése – amely szerint ha a személyiségi jog megsértése közérdekbe ütközik, a jogosult hozzájárulásával *azügyész* keresetet indíthat, és érvényesítheti a jogsértés felróhatóságtól független szankcióit –, a 6:88. § (4) bekezdése – amely szerint közérdekben okozott sérelem megszüntetése érdekében és uzsorás szerződés esetén *azügyész* keresetet indíthat a szerződés semmisségének megállapítása vagy a semmisség jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt –, a 6:105. § (1) bekezdése – amely szerint fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződés részévé váló tisztességtelen általános szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítása iránt közérdekű keresetet indíthat *az ügyész, a miniszter, az autonóm államigazgatási szerv, a kormányzati főhivatal, a központi hivatal vezetője, a fővárosi és megyei kormányhivatal vezetője, a gazdasági és szakmai kamara vagy érdekképviseleti szervezet* és az általa védett fogyasztói érdekek körében *afogyasztói érdekek képviseletét ellátó egyesület*, és az Európai Gazdasági Térség bármely tagállamának joga alapján *a fogyasztói érdekek védelmére létrejött szervezet* –, a 6:106. § (1) bekezdése – amely szerint vállalkozások közötti szerződés részévé általános szerződési feltételként váló, a pénztartozás teljesítésének idejét, a késedelmi kamat mértékét, esedékességét a jóhiszeműség és tisztesség követelményének

megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a jogosult hátrányára megállapító kikötést mint tisztességtelen kikötést *a vállalkozások érdekeinek képviseletét ellátó szervezet* is megtámadhatja a közérdekből indított perre vonatkozó rendelkezések alapján – ; továbbá a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény 38-39. §-ai – amelyek szerint *a fogyasztóvédelmi hatóság* vagy *a fogyasztói érdekek képviseletét ellátó egyesület* pert indíthat a fogyasztók polgári jogi igényeinek érvényesítése iránt az ellen, akinek a törvényben meghatározott fogyasztóvédelmi rendelkezésekbe ütköző tevékenységét a fogyasztóvédelmi hatóság véglegesen megállapította, ha a jogsértő tevékenység a fogyasztók széles, személyében nem ismert, de a jogsértés körülményei alapján meghatározható körét érinti; valamint ha a vállalkozás jogszabálysértő tevékenysége a fogyasztók széles, személyében nem ismert, de a jogsértés körülményei alapján meghatározható körét érinti vagy jelentős nagyságú hátrányt okoz, és az eljárás a bíróság hatáskörébe tartozik, *az ügyészt* vagy *a fogyasztói érdekek képviseletét ellátó egyesületet* keresetindítási jog illeti meg – ; valamint a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (MNB tv.) 164. §-a – amely szerint a *Magyar Nemzeti Bank* pert indíthat a fogyasztók polgári jogi igényeinek érvényesítése iránt az ellen, akinek tevékenysége a törvényben meghatározott egyes rendelkezésekbe ütközik, továbbá akinek tevékenységével kapcsolatban felmerül a tisztességtelen általános szerződési feltétel alkalmazása, ha a jogsértő tevékenység a fogyasztók széles, a jogsértés körülményei alapján meghatározható körét érinti – a közérdekű per megalapozó rendelkezései.

A közérdekű per lényeges szabályai

A közérdekű per a *törvényszék hatáskörébe* tartozik. A perben a *jogi képviselet* mindegyik fél számára *kötelező*. Ha az ügy különös bonyolultsága indokolja, a perfelvételt lezáró végzés meghozataláig *elrendelhető három hivatásos bíróból álló tanács eljárása* (ekkor utóbb nem lehet áttérni az egyesbíró eljárására). A perbe *beavatkozni tilos*.

A közérdekű perben a *felperes*: nem a jogosult, hanem aki a közérdekű per megindítására törvényi felhatalmazást kap (így az ügyész, a fogyasztói érdekek képviseletét ellátó egyesület vagy a Magyar Nemzeti Bank). Azoknak a jogosultaknak a körét, akiknek a nevében a felperes az igényt érvényesíti, *a keresetlevélnek kell tartalmaznia*, de nem név szerint, hanem az érintett csoport behatárolására alkalmas *azonos* tények és *azonos* körülmények előadásával, ehhez kapcsolódóan meg kell jelölni a

jogosultakat és a csoporthoz tartozás igazolásának módját. Az *alperes* pedig az, akinek a jogsértő magatartását állítják.

A hibás igényérvényesítés jogkövetkezményei

A hibás igényérvényesítésnek az általános szabályoktól eltérőek a jogkövetkezményei.

A perekben általában az igényérvényesítés hibáit a bíróság két lépcsőben vizsgálja: először a *formális (alaki) hibák* miatt (a keresetlevél nem alkalmas a perfelvételre), *visszautasítja a keresetlevelet*, másodszer a *materiális (érdemi) hibák* miatt (a felperes nem jogosult a követelésére) *elutasítja a keresetet*.

A kollektív igényérvényesítéssel kapcsolatos perekben – így a közérdekű perben – a kettő közé *közbeékelődik egy újabb lépcső*, amikor a keresetlevél befogadása után a bíróság megvizsgálja, hogy a per lefolytatható-e a kollektív igényérvényesítés különleges szabályai szerint, és ha nem, akkor az eljárást megszünteti. Ennek megfelelően *elsőként* el kell végezni a *formális vizsgálatot*, és ha a keresetlevél nem tartalmazza a kötelező tartalmi elemeket, akkor a *keresetlevelet* – eredménytelen hiánypótlási felhívást követő – *vissza kell utasítani*. *Másodlagosan* el kell végezni a *közérdekű per lefolytathatóságának vizsgálatát*, és az *eljárást* – bármikor – hivatalból *meg kell szüntetni*, ha a jogosulti érintettség azonossága nem áll fenn, vagy ha az érintett jogosulti csoporthoz való tartozás igazolásának módja egységesen nem határozható meg. *Harmadlagosan* pedig el kell végezni a kereset *érdemi vizsgálatát*, és a *keresetet el kell utasítani*, ha a közérdekű jogsérelem nem bizonyított.

Anyagi jogerőhatás a közérdekű perben

Az anyagi jogerőhatás a közérdekű perekben ugyancsak sajátosan alakul. Az *anyagi jogerőhatás* az általános szabályok szerint azt jelenti, hogy az ítélet jogereje kizárja azt, hogy ugyanabból a tényalapról származó ugyanazon jog iránt ugyanazok a felek – és jogutódaik is - egymás ellen új keresetet indíthassanak, vagy az ítéletben már elbírált jogot egymással szemben egyébként vitássá tehessek.

A közérdekű perben azért kell különlegesen szabályozni az anyagi jogerőhatást, mert a jogosult nem állt perben, de a kereset az anyagi jogosultságai megsértése miatti igényeit érvényesítette. Olyan megoldást kell találni, hogy *a jogosult választhasson*: vagy elfogadja magára kötelezőnek a közérdekű per eredményét és akkor lemond arról, hogy az igényét egyénileg érvényesítse, vagy nem fogadja el magára kötelezőnek a közérdekű per eredményét és fenntartja az egyéni keresetindítás jogát.

A közérdekű perben hozott ítélet anyagi jogerőhatása tekintetében két esetkört kell elkülöníteni:

Az első esetkör azt a jogi helyzetet szabályozza, amikor a közérdekű per jogerős befejezésekor *nincs folyamatban* az érintett jogosult által *egyéni* indított per. Ebben az esetben ahhoz, hogy a közérdekű perben hozott ítélet anyagi jogerőhatása kiterjedjen a jogosultra, két feltétel szükséges: 1./ az alperes az érintett jogosultat egyedileg, az ítélet közlésétől számított 30 napon belül – *azzal a tájékoztatással, hogy az ítélet anyagi jogerőhatása kiterjed rá, ha hatvan napon belül írásban nem jelenti be számára, hogy az egyéni keresetindítás jogát fenn kívánja tartani* – írásban értesíti a jogerős ítéletről; 2./az érintett jogosult a jogerős ítélet kézhezvételétől számított 60 napon belül nem jelenti be az alperes számára, hogy fenntartja az egyéni keresetindítás jogát.

A másik esetkör azt a jogi helyzetet szabályozza, amikor a közérdekű per jogerős befejezésekor folyamatban van már az érintett jogosult által egyéni indított per. Ahhoz, hogy a közérdekű perben hozott ítélet anyagi jogerőhatása kiterjedjen a jogosultra, két feltétel szükséges: 1./ az alperes az érintett jogosultat a per keretében tett nyilatkozatban – *azzal a tájékoztatással, hogy az ítélet anyagi jogerőhatása kiterjed rá, ha 30 napon belül nem nyilatkozik arról, hogy az egyéni keresetindítás jogát fenn kívánja tartani* – írásban értesíti a jogerős ítéletről; 2./az érintett jogosult a jogerős ítélet kézhezvételétől számított 30 napon belül arról nyilatkozik, hogy az igényét változatlanul a perben egyéni kívánja érvényesíteni.

16.2. Társult perek

A társult per fogalma, alkalmazása

A Pp. meghatározott igényérvényesítések esetén - a jogosultak akarata és kifejezett nyilatkozataalapján – lehetőséget ad igényeik egy perben történő együttes elbírálására a társult per szabályai szerint.

A törvényben meghatározott, társult perben érvényesíthető igények:

- 1./ *fogyasztói szerződésből* eredő igények
- 2./ *munkaügyi per* szabályai szerint érvényesíthető igények
- 3./ *emberi tevékenységen vagy mulasztáson alapuló, előre nem látható környezetterhelés által közvetlenül okozott egészségkárosodásból fakadó* igények vagy vagyoni kárigények.

Ezen kívül más igények társult perben nem érvényesíthetők.

A társult per lényeges szabályai

A társult per a per tárgyának értékétől függően a *törvényszék vagy a járásbíróság hatáskörébe* tartozik. A perben a *jogi képviselő – a hatáskörtől függetlenül* – mindegyik fél számára *kötelező*. Ha az ügy különös bonyolultsága vagy kiemelt társadalmi jelentősége indokolja, a perfelvételt lezáró végzés meghozataláig *elrendelhető három hivatásos bíróból álló tanács eljárása* (ekkor utóbb nem lehet áttérni az egyesbíró eljárására). A perben *megengedett abeavatkozás*.

A társult perben *a felperes az a legalább 10 jogosult*, akik az egymással kötött társulási szerződés alapján igényeiket egy perben érvényesítik. Közülük az egyik az ügynevezett reprezentatív felperes – aki a perbeli cselekményeket végzi. *A keresetlevélnek kell tartalmaznia – az érdemben azonos tények (reprezentatív tények) által megalapozott, tartalmában azonos jog (reprezentatív jog) alapján – a társulási szerződésre és a jogi képviselő meghatalmazására utalással, a társult felpereseket (köztük a reprezentatív felperest) és az felperesek - tények – jog összekapcsolására alkalmas eszközt, módszert. Az alperes pedig az, akinek a jogsértő magatartását állítják.*

A társult perlési szerződés

A társult per alapjaként elengedhetetlen az igényt érvényesítő jogosultak között az igény érvényesítésének a módját szabályozó szerződés megkötése, ez a *társult perlési szerződés*. *A szerződésben meg kell határozni a felperesek, ezen belül a reprezentatív felperes (és helyettese), valamint a jogi képviselő személyét; a reprezentatív felperes felelősségére, tájékoztatási kötelezettségére, perbeli cselekményeinek jóváhagyására vonatkozó rendelkezéseket; a költségek, a peranyag-szolgáltatás, a megítélt marasztalási összeg megoszlására irányadó előírásokat; az egyezségkötés tilalmát vagy az egyezségkötésre adott kifejezett felhatalmazást; valamint a ki- és belépés szabályait.*

Az egyik legfontosabb annak a meghatározása, hogy közülük ki lép fel reprezentatív felperesként. *A reprezentatív felperes* gyakorolhatja kizárólagosan a perben a felpereseket megillető jogokat, továbbá a perköltséget pervesztesség esetén a reprezentatív felperes viseli, pernyertesség esetén a javára fizetendő. *A reprezentatív felperes* a társult perlési szerződésben kijelölt *helyettese* a reprezentatív felperes halála, jogutódlással vagy jogutód nélküli megszűnése esetén jár el, mint reprezentatív felperes. *A további felperesek* is rendelkeznek azonban eljárási jogokkal, így jogosultak a tárgyaláson történő részvételre, az iratokba betekintésre; pernyertesség esetén a marasztalás – ide nem

értve a perköltségben marasztalást – az összekapcsolást igazoló felperesek javára történik.

A társult per azokat indíthatja felperesként, akik között a társult perlési szerződés létrejött. A felperesek személyében azonban a per során változás következhet be. Elvileg a jogalkotó két megoldást választhatna: az „opt-out” modell azt jelenti, hogy minden jogosult eleve felperes, és kifejezett nyilatkozattal lépnek ki az igényt érvényesítők köréből („leiratkoznak” a felperesek közül). Az „opt-in” modell azt jelenti, hogy a jogosultak közül csak azok a felperesek, akik – a társulási szerződésben részvétel által – maguk döntöttek arról, hogy igényeiket társult perben érvényesítik (tehát „feliratkoznak” a felperesek közé). A hazai szabályozás az utóbbi modell mellett döntött. Ennek alapján lehetőség van arra, hogy a felperesek személye a per során *egyszer* – saját akaratukból – megváltozzon. A társult perben a perfelvételi szakban – a reprezentatív felperes egy alkalommal, összesítetten előterjesztett kérelme alapján – a bíróság engedélyével, a társulási szerződéshez csatlakozás illetve a társulási szerződés felmondása alapján lehetséges a be- és kilépés, ha ezáltal nem áll be olyan változás, mely a korábbi perfelvételi cselekmények megismétlését vagy tartalmuk jelentős módosítását tenné szükségessé.

A hibás igényérvényesítés jogkövetkezményei

A hibás igényérvényesítésnek az általános szabályoktól a társult perben is eltérőek a jogkövetkezményei, mivel a formális és az érdemi vizsgálat közé itt is *közbeékelődik egy újabb lépcső*, amikor a keresetlevél befogadása után a bíróság megvizsgálja, hogy a per lefolytatható-e a társult per szabályai szerint.

Ennek megfelelően *elsőként* el kell végezni a *formális vizsgálatot*, és ha a keresetlevél vagy a társult perlési szerződés nem tartalmazza a kötelező tartalmi elemeket, vagy a társult perlési szerződés tartalma ellentétes kötelezően alkalmazandó kikötéssel, akkor a *keresetlevelet vissza kell utasítani. Másodlagosan* el kell végezni a *társult per lefolytathatóságának vizsgálatát*, és az *eljárást* – nem bármikor, hanem a keresetlevél benyújtásától számított 60 nap és a perfelvétel lezárása közötti időtartamban – hivatalból *meg kell szüntetni*, egyben a társult per engedélyezése iránti kérelmet meg kell tagadni, ha a felperesek száma tíznél kevesebb, ha a törvény nem engedélyezi az igény társult perben érvényesítését, ha a *keresetlevélben* állított jog nem reprezentatív, ha az állított tények nem reprezentatívok, ha az összekapcsolás igazolására megjelölt eszköz, módszer alkalmatlan a jogosultak összekapcsolására,

vagy ha a társult per engedélyezése valamilyen okból – így mert olyan jelentősek a jogosult érdekei közötti különbségek, amelyek miatt az igények egy perben csak jelentős nehézséggel lennének érvényesíthetők – nem célszerű. *Harmadlagosan* pedig el kell végezni a kereset *érdemi vizsgálatát*, és a *keresetet el kell utasítani*, ha a keresetben állított jogsérelem nem bizonyított vagy ha a felperes a bíróság által meghatározott határidőben nem igazolja az összekapcsolást.

Anyagi jogerőhatás a társult perben

A társult perben az anyagi jogerőhatás azért nem okoz jogalkalmazási nehézséget, mert a jogosult perben áll. A bíróság a társult perben azoknak a felpereseknek a keresetéről, akiknek a vonatkozásban az összekapcsolás tényleges igazolása határidőben megtörtént, egységesen dönt.

Feladat:

Milyen döntést hoz a bíróság a társult perben, ha megállapítja, hogy

- a) a társult perlési szerződésben a felek nem határozták meg a reprezentatív felperes személyét;
- b) közlekedési baleset károsultjai indítottak a baleset következményei miatt felmerült káraik érvényesítése iránt társult pert;
- c) a társult pert nyolc felperes indította;
- d) a társult per egyik felperese a bíróság által megadott határidőben nem igazolta a keresetben meghatározott tényekkel és jogokkal összekapcsolását;
- e) a keresetben állított jogsérelem nem bizonyított?